

Effektmåling af fælles erhvervsfremstød

Udarbejdet for Udenrigsministeriet

For mere information om publikationen eller generelt om IRIS Group, kontakt venligst:

IRIS Group
Christians Brygge 28, 1. Sal
1559 København V

irisgroup@irisgroup.dk
irisgroup.dk

Indholdsfortegnelse

1. Sammenfatning	4
2. Indledning.....	6
2.1 Formål med fælles erhvervsfremstød.....	6
2.2 Effektmåling af erhvervsfremstød	6
3. Virksomhedsdeltagelse i erhvervsfremstød 2022-23	8
3.1 Overblik over erhvervsfremstød i 2022-23.....	8
3.2 Deltagende virksomheder og deres formål	9
3.3 Tilskuddets betydning for virksomhederne	11
4. Umiddelbare effekter af at deltage i erhvervsfremstød	13
4.1 Styrket forståelse for markederne	13
4.2 Nye kontakter på markederne.....	14
5. Korte og langsigtede effekter	18
5.1 Netværkseffekter	18
5.2 Betydningen for etablering på markedet	20
5.3 Udviklingen i eksportaktivitet.....	21
5.4 Eksporteffekt af erhvervsfremstød	24
5.5 Langsigtede effekter for virksomhederne.....	26
6. Samfundsøkonomisk COST-BENEFIT-ANALYSE AF erhvervsfremstød	30
6.1 Elementer i den samfundsøkonomiske cost-benefit- analyse.....	30
6.2 Opgørelse af omkostningerne forbundet med fælles erhvervsfremstød	31
6.3 Samfundsøkonomisk effekt på kort sigt.....	32
6.4 Samfundsøkonomiske gevinster på lang sigt	34
6.5 Afledte effekter	36
6.6 Cost-benefit-analysen	36
Bilag.....	38

1. SAMMENFATNING

Denne rapport præsenterer resultaterne af en effektmåling af fælles erhvervsfremstød med fokus på både virksomhedernes udbytte og det samlede samfundsøkonomiske afkast af den offentlige indsats.

Introduktion til effektmålingen

Effektmålingen bygger på to datakilder. For det første en spørgeskemaundersøgelse blandt virksomheder, der har deltaget i erhvervsfremstød i 2022 og 2023.

For det andet en registerbaseret effektmåling, der omfatter alle virksomheder, som har deltaget i erhvervsfremstød i årene 2017-2019 og 2022, og som sammenligner deres udvikling med en kontrolgruppe af sammenlignelige virksomheder, der ikke har deltaget.

Spørgeskemaundersøgelsen er udsendt til 1.665 virksomheder, hvoraf 529 har besvaret spørgeskemaet, svarende til en svarprocent på 39 pct.

Den registerbaserede analyse omfatter i alt 1.054 unikke virksomheder og anvendes som grundlag for den samfundsøkonomiske cost-benefit-analyse.

Bred deltagelse og stor betydning for små og mellemstore virksomheder

I 2022 og 2023 har Udenrigsministeriet medfinansieret i alt 311 fælles erhvervsfremstød med samlet 2.680 deltagelser fra danske virksomheder. Langt størstedelen af deltagerne er små og mellemstore virksomheder (SMV'er), der udgør omkring 80 pct.

Størstedelen af virksomhederne deltager i erhvervsfremstødene med henblik på at styrke eksisterende eksportaktiviteter, men fremstødene anvendes også som indgang til nye markeder. 17 pct. af virksomhederne havde ikke aktiviteter på det pågældende marked forud for deltagelsen. For denne gruppe spiller erhvervsfremstødene ofte en

central rolle som første skridt i en internationaliseringsproces.

Tilskuddet fra Udenrigsministeriet har stor betydning for virksomhedernes beslutning om at deltage. Blandt SMV'erne angiver 61 pct., at tilskuddet har haft meget stor betydning, og yderligere 30 pct., at det har haft nogen betydning. For SMV'er uden forudgående markedstilstedeværelse er betydningen endnu større: Her angiver 69 pct., at støtten har haft meget stor betydning for beslutningen om at deltage.

Det peger på, at erhvervsfremstødene i særlig grad bidrager til at reducere økonomiske barrierer og risiko for mindre virksomheder, der ønsker at etablere eller udbygge eksportaktiviteter

Styrket markedsindsigt og omfattende netværkseffekter

Analysen viser, at erhvervsfremstødene i betydeligt omfang bidrager til at styrke virksomhedernes viden om eksportmarkederne. Omkring fire ud af fem virksomheder vurderer, at deltagelsen i høj eller nogen grad har givet dem større indsigt i markedet. Konkret angiver 79 pct., at de har opnået bedre forståelse for lokale markedsforhold, og 77 pct. oplever større indsigt i relevante kundesegmenter.

Netværkseffekter udgør et af de mest markante udbytter af deltagelsen. Samlet set har 93 pct. af virksomhederne etableret mindst én ny kontakt som følge af erhvervsfremstødet. 83 pct. har opnået kontakt til nye kunder, omkring halvdelen har etableret relationer til distributører eller samarbejdspartnere, og seks ud af ti virksomheder har styrket deres netværk til andre danske virksomheder. Sammenlignet med den forrige evaluering ses der en tydelig styrkelse af netværkseffekterne, særligt i relation til kunder og andre virksomheder på markederne.

Positive effekter på eksport – især blandt SMV'er

Effektmålingen viser, at erhvervsfremstødene bidrager til øget eksportaktivitet, særligt blandt små og mellemstore virksomheder. I spørgeskemaun-

dersøgelsen angiver 51 pct. af virksomhederne, at deres omsætning på det pågældende marked er steget året efter deltagelsen. For SMV'er er andelen 55 pct., mens den for større virksomheder er 34 pct.

Blandt de virksomheder, der har oplevet øget omsætning, er eksporten i gennemsnit steget med 1,9 mio. kr. året efter deltagelsen. Når virksomhedernes egne vurderinger af additionalitet indregnes, estimeres den samlede kortsigtede eksporteffekt af erhvervsfremstødene i 2022 og 2023 til ca. 1,4 mia. kr. SMV'erne står for omkring 75 pct. af denne eksporteffekt.

For virksomheder, der ikke var etableret på markedet forud for deltagelsen, har erhvervsfremstødene ofte haft afgørende betydning for efterfølgende eksportaktiviteter. 40 pct. af disse virksomheder har allerede opnået eksport på markedet, og yderligere omkring en tredjedel forventer at gøre det inden for de næste 2-3 år. Blandt virksomheder med efterfølgende eksport vurderer 86 pct., at erhvervsfremstødet i høj eller nogen grad har været udslagsgivende.

Langsigtede forventninger og bredere effekter

Virksomhederne forventer i vidt omfang, at erhvervsfremstødene også vil have langsigtede effekter. Knap 70 pct. forventer øget salg på eksisterende eksportmarkeder over de næste 3-5 år, og omkring 60 pct. forventer introduktion af nye produkter eller ydelser. Halvdelen vurderer desuden, at deltagelsen vil føre til ændringer i deres markedstilstedeværelse, fx gennem nye partnerskaber eller nye salgskanaler.

Højt samfundsøkonomisk afkast

Den samfundsøkonomiske cost-benefit-analyse sammenholder de samlede offentlige omkostninger til erhvervsfremstødene med de langsigtede produktivetsgevinster, som indsatsen forventes at skabe. Analysen omfatter alle deltagere i årene 2017-2019 og 2022. De samlede offentlige udgifter til ordningen i disse år udgør 175,8 mio. kr. i faste

2025-priser. Hertil er der regnet administrative omkostninger og et potentielt forvridningstab som følge af skattefinansiering.

De kortsigtede beskæftigelseseffekter vurderes samlet set at være neutrale for samfundet, idet øget beskæftigelse i deltagergruppen i høj grad er modsvaret af fortrængning i en økonomi tæt på fuld kapacitetsudnyttelse. De samfundsøkonomiske gevinster opstår derfor primært på lang sigt i form af produktivetsforbedringer.

Produktivetsgevinsterne består dels af en learning-by-exporting-effekt blandt de deltagende virksomheder og dels af en omallokering af beskæftigelse mod mere produktive virksomheder. På baggrund af konservative antagelser estimeres de samlede produktivetsgevinster for en gennemsnitlig deltagerårgang til mellem 276-301 mio. kr. i nutidsværdi.

Der opstilles to forskellige sæt antagelser for beregning af den samfundsøkonomiske cost-benefit-faktor. I det mest restriktive scenarie, hvor der antages moderat additionalitet og et relativt højt forvridningstab, giver erhvervsfremstødene en samfundsøkonomisk cost-benefit-faktor på 3,0. I det mindst restriktive scenarie er cost-benefit-faktoren 5,5. Det betyder, at hver krone investeret i offentlig støtte til fælles erhvervsfremstød giver et samfundsøkonomisk afkast på mellem 3,0 og 5,5 kroner.

Samlet vurdering

Samlet set viser effektmålingen, at fælles erhvervsfremstød har stor betydning for deltagende virksomheder - særligt for SMV'er - og bidrager til både øget markedsindsigt, stærkere netværk og bidrager derigennem til højere eksportaktivitet. Samtidig peger den samfundsøkonomiske analyse på et betydeligt positivt afkast af den offentlige indsats, også når der anvendes forsigtige antagelser.

Erhvervsfremstødene fremstår dermed som et effektivt og samfundsøkonomisk rentabelt virkemiddel i den danske eksportfremmeindsats.

2. INDLEDNING

Dette kapitel giver en introduktion til de fælles erhvervsfremstød og formålet med evalueringen. Afsnit 2.1 beskriver kort formålet med erhvervsfremstødene, mens afsnit 2.2 præsenterer evalueringsramme og analysedesign.

2.1 Formål med fælles erhvervsfremstød

Udenrigsministeriets indsats inden for økonomisk diplomati har til formål at styrke dansk eksport ved at hjælpe virksomheder med at få bedre adgang til og fodfæste på udenlandske markeder¹.

Et vigtigt virkemiddel i denne indsats er fælles eksportfremstød, hvor der ydes tilskud til, at en gruppe af danske virksomheder kan forberede og gennemføre fælles erhvervsfremstød på relevante udenlandske markeder. Fremstødene giver virksomhederne mulighed for at afsøge markedspotentialer, opnå kvalificeret markedsindsigt og få adgang til relevante kunder og beslutningstagere.

Et erhvervsfremstød omfatter typisk målrettede aktiviteter som virksomhedsbesøg, site visits, markedsafdækningsrejser, møder med potentielle samarbejdspartnere, deltagelse i messer og konferencer, seminarer og netværksarrangementer, der skal styrke virksomhedernes markedsindsigt og afsætningsmuligheder.

Formålet med erhvervsfremstødene er at støtte danske virksomheders internationalisering ved at:

- give deltagende virksomheder dybdegående indsigt i lokale markeds- og forretningsvilkår
- skabe kontakter til relevante kunder og samarbejdspartnere på eksportmarkederne
- fremme vidensdeling og netværksdannelse gennem fælles aktiviteter, hvor virksomheder udveksler idéer og erfaringer.

Der ydes også støtte til erhvervsdelegationsbesøg fra udlandet til Danmark. Ved disse fremstød inviteres udenlandske virksomheder, beslutningstagere og andre centrale aktører til Danmark med henblik på, at de kan præsenteres for danske løsninger og skabe direkte relationer til danske virksomheder. De udenlandske delegationsbesøg omfatter typisk aktiviteter som virksomhedsbesøg, site visits, deltagelse på konferencer og messer samt matchmaking og møder med relevante offentlige og private aktører.

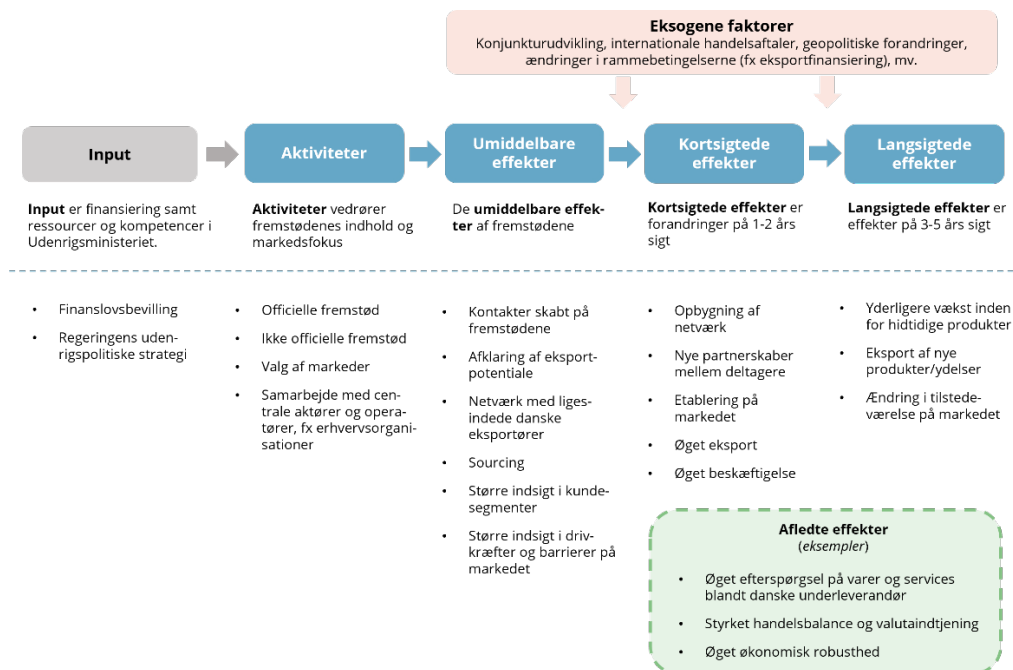
De udenlandske delegationsbesøg indgår på lige fod med øvrige fælles erhvervsfremstød i effektmålingen og er dermed omfattet af surveyundersøgelsen og de samlede analyser for perioden 2022 og 2023.

2.2 Effektmåling af erhvervsfremstød

Som led i analysen er der udviklet en samlet effektkæde, der illustrerer, hvordan de fælles erhvervsfremstød skaber effekter på kort og længere sigt. Figur 2.1 på næste side viser effektkæden, som udgør rammen for evalueringen og strukturerer analysen.

¹ Indsatsen varetages af Udenrigsministeriets erhvervsrettede afdeling for økonomisk diplomati, også kendt som The Trade Council.

Figur 2.1. Evalueringsramme og effektkæde for deltagelse i erhvervsfremstød

Kilde: IRIS Group

Effektkæden illustrerer sammenhængen mellem input og aktiviteter og de effekter, som deltagende virksomheder kan opnå gennem et erhvervsfremstød. I figuren skelnes mellem effekter, der realiseres umiddelbart efter deltagelsen, effekter på kort sigt (1-2 år efter deltagelsen) og effekter på længere sigt.

Den grønne kasse i bunden af figuren illustrerer, at fælles eksportfremstød også kan have afledte effekter for andre end de deltagende virksomheder (fx blandt underleverandører) samt bidrage til bredere samfundsøkonomiske effekter (fx økonomisk robusthed).

Den lyserøde kasse øverst viser, at effektskabelsen kan påvirkes af eksogene faktorer, fx geopolitiske forhold og internationale handelsaftaler, som Udenrigsministeriet ikke har kontrol over.

Kapitel 3 giver en indledning til de virksomheder, der har deltaget i et erhvervsfremstød i 2022 og 2023 samt betydningen af støtten fra Udenrigsministeriet for deres deltagelse.

Kapitel 4 og **Kapitel 5** undersøger effektskabelsen for virksomhederne. Kapitlerne bygger på en spørgeskemaundersøgelse blandt virksomhederne og belyser, hvordan fremstødene har påvirket virksomhedernes aktiviteter og udvikling. Kapitel 4 fokuserer på de umiddelbare effekter, mens Kapitel 5 analyserer de korte og langsigtede effekter.

Kapitel 6 ser nærmere på det samfundsøkonomiske afkast af at yde offentlig støtte til fælles erhvervsfremstød. Beregningen er baseret på registerdata og omfatter alle virksomheder, der har deltaget i erhvervsfremstød i årene 2017-19 & 2022 (2020 og 2021 er undladt grundet covid-19), og sammenholder de samlede offentlige omkostninger med de gevinster, indsatsen skaber.

3. VIRKSOMHEDSDELTAGELSE I ERHVERVSFREMSTØD 2022-23

Dette kapitel giver et samlet overblik over erhvervsfremstødene i 2022 og 2023. Afsnit 3.1 giver en introduktion til de gennemførte erhvervsfremstød i 2023, mens afsnit 3.2 belyser deltagernes profil og formål med at deltage i fremstødet. Afsnit 3.3 ser på betydningen af tilskuddet fra Udenrigsministeriet for virksomhedernes beslutning om at deltage i erhvervsfremstødet.

3.1 Overblik over erhvervsfremstød i 2022-23

I 2022 og 2023 har Udenrigsministeriet givet støtte til i alt 311 fælles erhvervsfremstød, hvoraf syv havde status som officielle fremstød. Officielle fremstød arrangeres af Udenrigsministeriet i partnerskab med erhvervsorganisationer og gennemføres med deltagelse af repræsentanter fra regeringen og det danske kongehus.

Tilskuddet fra Udenrigsministeriet tildeles typisk gennem brancheorganisationer, eksportfremme-

aktører eller andre organisationer, som står for at organisere virksomhedernes deltagelse i fremstødet. Ordningen giver mulighed for at få dækket op til 50 pct. af de tilskudsberettigede omkostninger, fx planlægning og gennemførelse af fremstødet samt deltagelse i en fælles messe, mens virksomhederne selv finansierer den resterende del gennem egenbetaling. Tilskudspuljen har i de to år tilsammen udgjort 97,2 mio. kr.

Fordelingen af erhvervsfremstødene på de forskellige år og markeder fremgår af tabellen nedenfor.

Tabel 3.1. Erhvervsfremstød i 2022 og 2023

Land	2022	2023	Total
Tyskland	29	28	57
USA	15	18	33
Storbritannien	9	12	21
Frankrig	9	11	20
Delegationsbesøg til Danmark	10	9	19
Polen	3	10	13
Kina	2	10	12
Spanien	7	4	11
Norge	5	5	10
Forenede Arabiske Emirater	4	5	9
Øvrige Europa	20	17	37
Øvrige Asien	18	23	41
Sydamerika	5	2	7
Øvrige Nordamerika	3	2	5
Øvrige lande (Australien og Afrika)	9	7	16
Total	148	163	311

Kilde: IRIS Group på baggrund af materiale fra Udenrigsministeriet

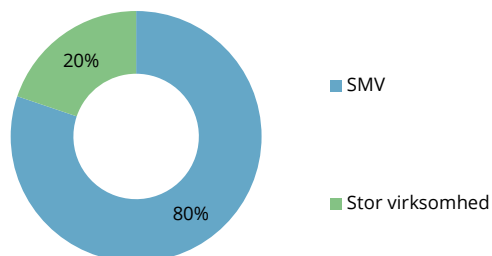
3.2 Deltagende virksomheder og deres formål

I dette afsnit gives et overblik over de virksomheder, der har deltaget i et erhvervsfremstød i 2022 og 2023. Opgørelserne er baseret på en spørgeskemaundersøgelse, der er udsendt til alle deltagere, hvor vi spørger ind til deres deltagelse i fremstødet².

Størstedelen af de deltagende virksomheder er SMV'er, som vist i figuren nedenfor. De udgør 80 pct. af besvarelsene. En SMV er defineret som en virksomhed med op til 250 ansatte og 375 mio. kr. i omsætning.

Fordelingen mellem SMV'er og store virksomheder blandt spørgeskemabesvarelsene svarer til den samlede fordeling blandt alle virksomheder, der deltog i fremstødene.

Figur 3.1. Fordeling af SMV'er og store virksomheder blandt deltagende virksomheder

Kilde: Virksomhedssurvey blandt deltagere i erhvervsfremstød.
Note: N=452. "Ved ikke"-svar er ikke vist i figuren.

I spørgeskemaundersøgelsen er virksomhederne blevet bedt om at angive, om de allerede havde aktiviteter på det pågældende marked inden deltagelsen. Resultaterne fremgår af figur 3.2.

Figur 3.2. Virksomhedernes tilstedeværelse på markedet før deltagelse i erhvervsfremstød

Kilde: Virksomhedssurvey blandt deltagere i erhvervsfremstød.
Note: N=452. "Ved ikke"-svar er ikke vist i figuren.

Lidt over halvdelen af virksomhederne havde allerede direkte eksportaktiviteter til det pågældende marked. Derudover havde knap en tredjedel salg gennem lokal forhandler mens en femtedel havde salg gennem datterselskab. Kun 17 pct. angiver, at de ikke var aktive på markedet forud for deres deltagelse i fremstødet.

Det viser, at erhvervsfremstødene i høj grad anvendes af virksomhederne til at konsolidere og udbygge deres tilstedeværelse på eksisterende markeder, men samtidig fungerer erhvervsfremstødene også som indgang til nye markeder for en del virksomheder.

² Se bilag for en uddybende beskrivelse af spørgeskemaundersøgelsen.

Som det fremgår af figur 3.3, deltager mange virksomheder i erhvervsfremstødene for at opnå øget viden om markedet og for at opbygge relationer til potentielle kunder og samarbejdspartnere.

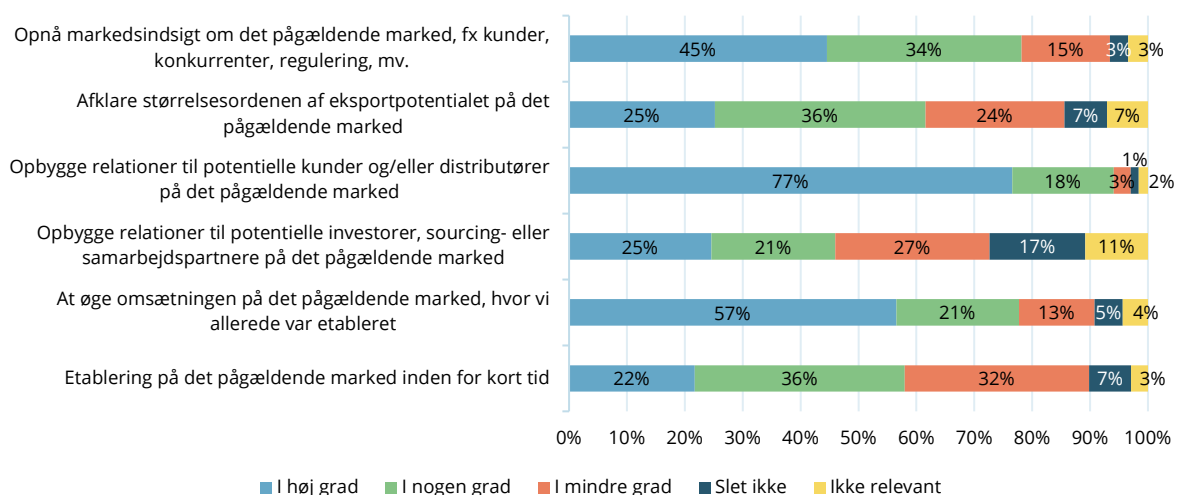
95 pct. af virksomhederne angiver, at opbygning af relationer til kunder og distributører på det pågældende marked i høj eller nogen grad var et formål med deltagelsen.

80 pct. af virksomhederne angiver, at øget omsætningen på markeder, hvor de allerede er repræsenteret, i høj eller nogen grad var et formål med deltagelsen.

Godt 60 pct. af deltagerne angiver, at formålet med deltagelsen i høj eller nogen grad var at afklare eksportpotentialitet, mens omkring 58 pct. svarer, at deres deltagelse i høj eller nogen grad var med henblik på etablering på det pågældende marked inden for kort tid.

Det er især blandt gruppen af små og mellemstore virksomheder, der angiver, at målet er at etablere sig på det pågældende marked.

Figur 3.3. Virksomhedernes formål med at deltage i erhvervsfremstødet

Kilde: Virksomhedssurvey blandt deltagere i erhvervsfremstød.

Note: N=443. "Ved ikke"-svar er ikke vist i figuren. Det er kun virksomheder, der ikke havde aktiviteter på markedet før erhvervsfremstødet, som er spurgt om, hvorvidt formålet med erhvervsfremstødet har været et etablere sig inden for kort tid (n=72).

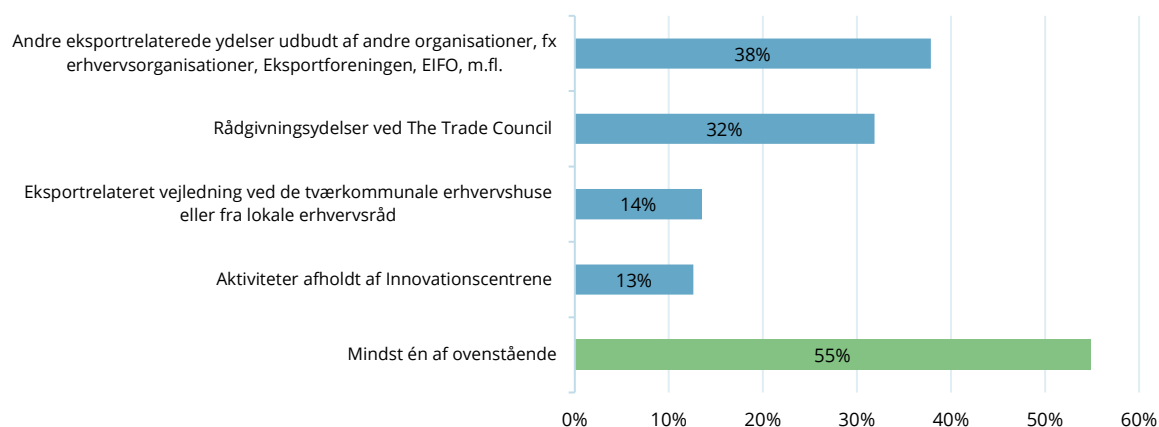
Figur 3.4 illustrerer, at erhvervsfremstødene for mange virksomheder indgår i et bredere samspil af eksportrettede indsatser. Lidt over halvdelen (55 pct.) har benyttet mindst ét andet tilbud.

Særligt udbredt er brugen af eksportrelaterede ydelser udbudt af andre organisationer, fx erhvervsorganisationer, Eksportforeningen, EIFO, m.fl.

Næsten hver tredje virksomhed (32 pct.) har desuden gjort brug af rådgivningsydelser fra Udenrigsministeriet, typisk i form af markedsanalyser, partnersøgning eller praktisk bistand i forbindelse med etablering på eksportmarkederne.

En mindre andel har trukket på vejledning fra erhvervshuse eller lokale erhvervsråd (14 pct.) eller deltaget i aktiviteter afholdt af Innovationscentrene (13 pct.).

Figur 3.4. Andel virksomheder, der har gjort brug af andre erhvervsfremmetilbud

Kilde: Virksomhedssurvey blandt deltagere i erhvervsfremstød.

Note: N=436. Svarmuligheden "Ved ikke/ønsker ikke at besvare" er ikke vist i figuren.

3.3 Tilskuddets betydning for virksomhederne

Som beskrevet i afsnit 3.1 kan virksomheder få dækket op til 50 pct. af de tilskudsberettigede omkostninger ved deltagelse i erhvervsfremstød.

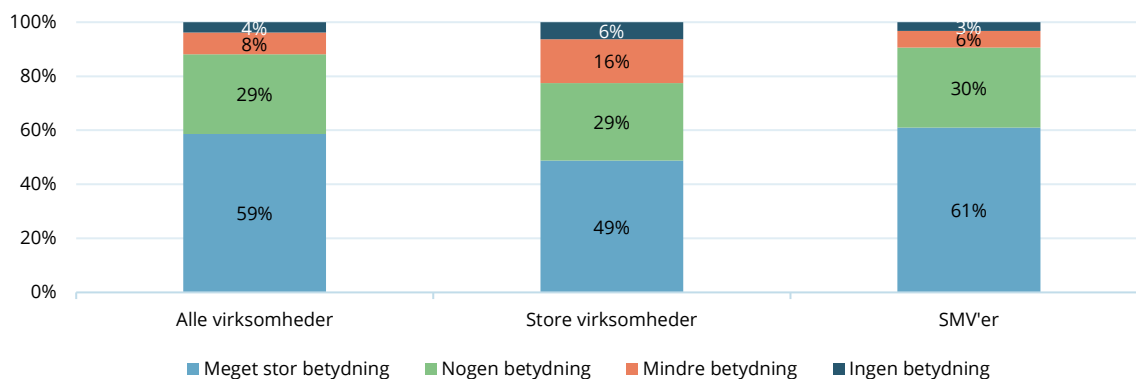
I spørgeskemaundersøgelsen er virksomhederne blevet bedt om at vurdere, hvilken betydning tilskuddet fra Udenrigsministeriet har haft for deres beslutning om at deltage i et fælles erhvervsfremstød. Overordnet set spiller tilskuddet en meget vigtig rolle for de deltagende virksomheder, som vist i figur 3.5 på næste side.

Tilskuddet har særligt stor betydning for de små og mellemstore virksomheder. Blandt SMV'erne angiver 61 pct., at tilskuddet har haft meget stor betydning for beslutningen om at deltage, mens 30 pct. angiver, at det har haft nogen betydning.

Sammenlignet med den forrige evaluering af erhvervsfremstødene i 2019-20 ses der en lidt større andel af virksomheder, der tillægger støtten fra Udenrigsministeriet stor betydning for deres beslutning om at deltage³. I den tidligere evaluering angav 52 pct. af virksomhederne, at støtten havde meget stor betydning.

³ IRIS Group (2021): "Effektmåling af de fælles erhvervsfremstød i 2018 og 2019"

Figur 3.5. Betydning af støtte fra Udenrigsministeriet for deltagelse i et fælles erhvervsfremstød, opdelt på SMV'er og store virksomheder

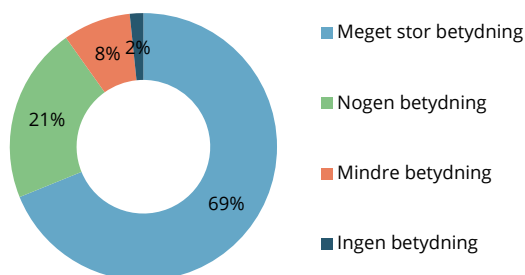
Kilde: Virksomhedssurvey blandt deltagere i erhvervsfremstød.

Note: N=436 (348 for SMV'er; 88 for store virksomheder). Svarmuligheden "Ved ikke/ønsker ikke at besvare" er ikke vist i figuren.

Blandt SMV'er, der ikke havde aktiviteter på markedet inden erhvervsfremstødet, tillægges tilskuddet fra Udenrigsministeriet særligt stor betydning for beslutningen om at deltage.

Blandt disse angiver 69 pct., at støtten har haft meget stor betydning, mens yderligere 21 pct. angiver, at den har haft nogen betydning. Kun 2 pct. af SMV'erne angiver, at støtten ingen betydning har haft for deres deltagelse.

Figur 3.6. Betydningen af støtte for deltagelse i erhvervsfremstød for SMV'er, der ikke har aktiviteter på markedet

Kilde: Virksomhedssurvey blandt deltagere i erhvervsfremstød.

Note: N=68

For virksomheder uden forudgående markedstilstedeværelse er deltagelse i erhvervsfremstød typisk forbundet med en højere grad af usikkerhed om udbyttet.

Tilskuddet bidrager i den sammenhæng til at reducere de økonomiske omkostninger og sænke tærsklen for at afsøge nye markedsmuligheder. Støtten er dermed et vigtigt incitament for, at flere virksomheder vælger at deltage, også i situationer hvor potentialet på det pågældende marked endnu er usikkert.

For mange af virksomhederne fungerer deltagelsen som et første skridt i en internationaliseringsproces, hvor de gennem erhvervsfremstødet får adgang til viden, netværk og kontakter, som ellers kan være vanskelige at opnå.

Samlet set er støtten således vigtig for, at flere SMV'er afsøger nye markedsmuligheder og tager de første skridt mod nye eksportmarkeder.

4. UMIDDELBARE EFFEKTER AF AT DELTAGE I ERHVERVSFREMSTØD

Dette kapitel belyser de umiddelbare effekter af erhvervsfremstødene for virksomheder, der har deltaget i et erhvervsfremstød. Det vil sige de effekter, som virksomhederne har opnået under selve erhvervsfremstødet eller kort tid efter. Afsnit 4.1 ser nærmere på, i hvilket omfang deltagelsen har bidraget til en styrket forståelse af markedet. Afsnit 4.2 belyser, i hvilket omfang erhvervsfremstødene har givet virksomhederne nye kontakter.

4.1 Styrket forståelse for markerne

Et centralt formål med de fælles erhvervsfremstød er at styrke virksomhedernes viden og indsigt i de enkelte eksportmarkeder, herunder at give en bedre forståelse af markedsforhold og potentielle kunder.

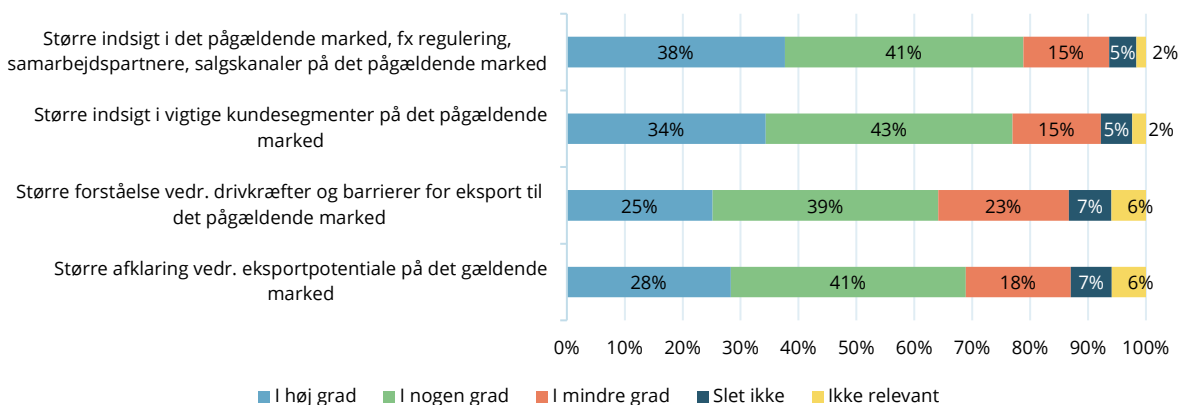
Analysen peger overordnet set på, at erhvervsfremstødene i betydeligt omfang har bidraget til øget viden og indsigt i eksportforholdene på de enkelte markeder. Omkring fire ud af fem virksomheder vurderer, at erhvervsfremstødet i høj eller nogen grad har givet dem større indsigt i det pågældende marked, jf. figuren nedenfor.

Det gælder både viden om regulering og samarbejdspartnere samt en bedre forståelse af, hvordan markedet fungerer i praksis.

Som det fremgår af figuren, angiver 38 pct. af virksomhederne, at erhvervsfremstødet i høj grad har givet dem større indsigt i det pågældende marked, mens yderligere 41 pct. vurderer, at dette i nogen grad har været tilfældet.

Tilsvarende oplever 77 pct. at opnå større indsigt i vigtige kundesegmenter, og omkring to tredjedele vurderer, at fremstødet har bidraget til en bedre forståelse af drivkræfter og barrierer for eksport.

Figur 4.1. Virksomhedernes vurdering af erhvervsfremstødets bidrag til øget indsigt og forståelse af markerne

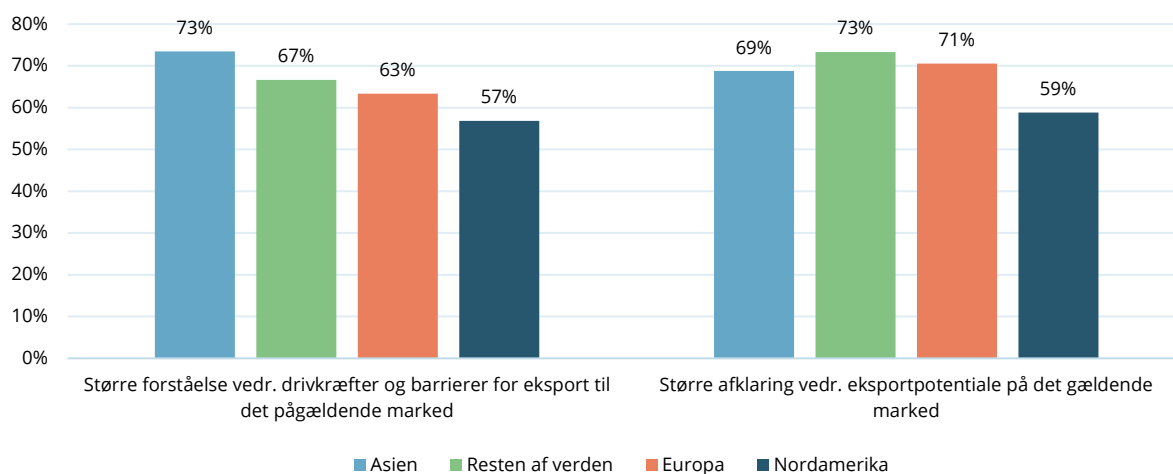
Kilde: Virksomhedssurvey blandt deltagere i erhvervsfremstød.

Note: N=428. "Ved ikke"-svar er ikke vist i figuren.

Dette mønster genfindes på tværs af regioner, jf. figuren nedenfor. På tværs af markeder angiver en høj andel af virksomhederne, at erhvervsfremstødet har bidraget til en styrket forståelse af eksportforhold og eksportmuligheder.

På tværs af markeder vurderer mellem knap 60 pct. og godt 70 pct. af virksomhederne, at de har opnået en styrket forståelse af eksportforholdene. Det gælder også ift. afklaring af eksportpotentialer på markederne.

Figur 4.2. Andel virksomheder, som vurderer, at fremstødet i høj eller nogen grad har givet større forståelse og afklaring af eksportpotentialer, opdelt på markeder

Kilde: Virksomhedssurvey blandt deltagere i erhvervsfremstød.

Note: N=428 (295 for Europa, 51 for Nordamerika, 65 for Asien, 17 for resten af verden). "Ved ikke"-svar er ikke vist i figuren.

4.2 Nye kontakter på markederne

Et andet vigtigt mål med erhvervsfremstødene er at understøtte virksomhedernes mulighed for at etablere nye netværk og kontakter til potentielle kunder, samarbejdspartnere og andre relevante aktører på markederne.

Analysen viser, at dette mål i vidt omfang opnås. Som det fremgår af figur 4.3 på næste side, lykkes det for langt de fleste virksomheder at etablere nye kontakter som følge af deres deltagelse i et erhvervsfremstød.

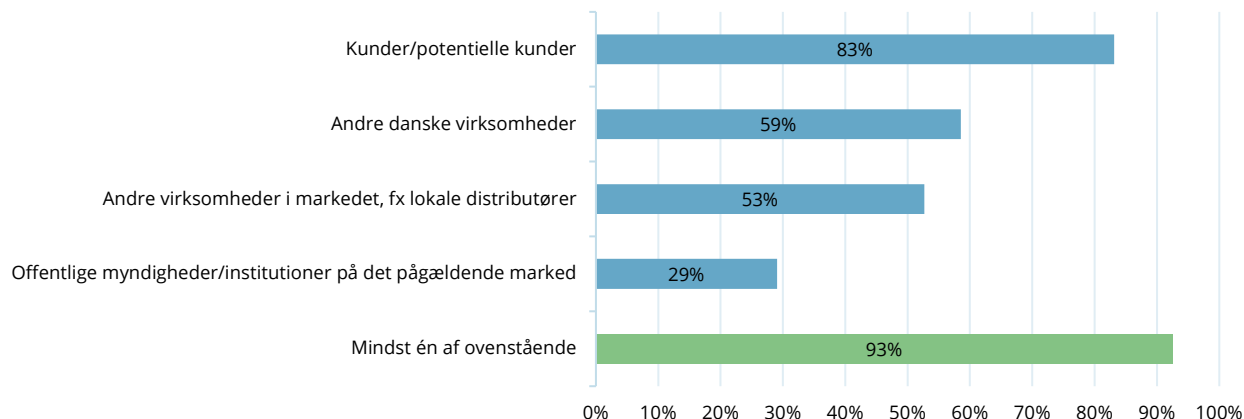
Samlet set har 93 pct. af virksomhederne etableret mindst én ny kontakt som følge af fremstødet. Det gælder især relationer til potentielle kunder, hvor

83 pct. af virksomhederne angiver, at erhvervsfremstødet har ført til kontakt med nye kunder. Omkring halvdelen har desuden etableret nye relationer til andre virksomheder på markedet eller til lokale distributører.

Derudover vurderer seks ud af ti virksomheder, at deltagelsen har styrket deres netværk til andre danske virksomheder. Det indikerer, at erhvervsfremstødene ikke alene bidrager til markedsadgang, men også til samarbejde og erfaringsudveksling mellem danske virksomheder inden for samme sektor eller værdikæde.

Endelig har lidt under en tredjedel af virksomhederne opnået nye kontakter til offentlige myndigheder eller institutioner på det pågældende marked.

Figur 4.3. Andel virksomheder, der har etableret nye kontakter på markedet

Kilde: Virksomhedssurvey blandt deltagere i erhvervsfremstød.

Note: N=427. "Ved ikke"-svar er ikke vist i figuren.

Analysen viser derudover, at erhvervsfremstødene i høj grad bidrager til etablering af nye relationer for både små og mellemstore virksomheder og større virksomheder.

Mere end 90 pct. af begge virksomhedstyper har etableret mindst én ny kontakt som følge af deres deltagelse i erhvervsfremstødene, som vist i figur 4.4. Overordnet set ses der kun mindre forskelle mellem små og store virksomheder.

Der er dog en forskel, når det gælder kontakter til offentlige myndigheder og institutioner på de udenlandske markeder. Her angiver 54 pct. af de større virksomheder, at de har etableret nye relationer, mod 23 pct. blandt de små og mellemstore virksomheder.

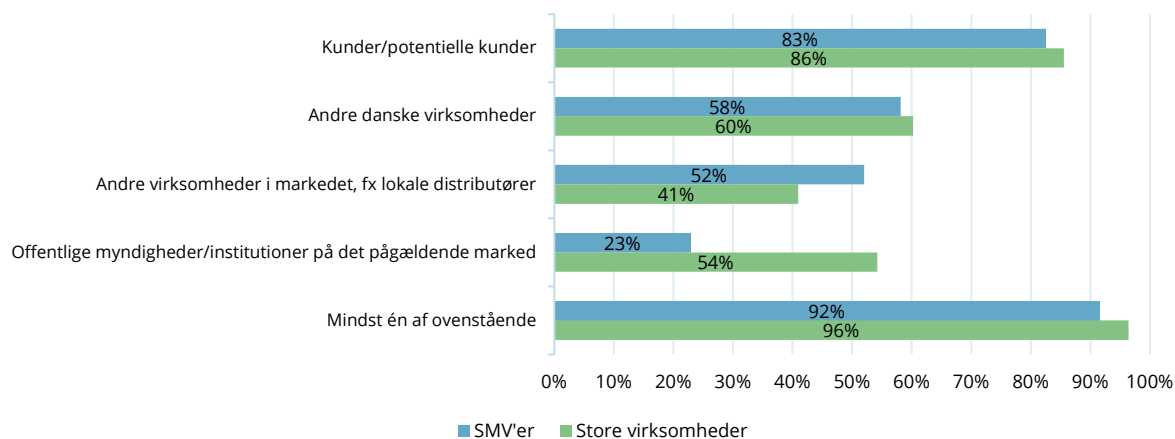
Forskellene skal først og fremmest ses i lyset af, at mange erhvervsfremstød hovedsageligt består af deltagelse på erhvervsmesser og lignende aktiviteter, hvor formålet primært er at skabe kommercielle kontakter og foretage markedsafdækning snarere end at etablere dialog med offentlige myndigheder. Det er typisk på disse erhvervsfremstød, hvor mange små og mellemstore virksomheder deltager, hvilket naturligt begrænser omfanget af nye relationer til offentlige aktører.

Samtidig afspejler forskellene, at leverancer til offentlige kunder i udlandet ofte stiller krav om en vis virksomhedsstørrelse og international tilstedeværelse.

Større virksomheder har derfor i højere grad behov for – og udbytte af – dialog med relevante myndigheder i forbindelse med regulering, rammevilkår og markedsadgang. I en række sektorer, hvor rammebetingelser og offentlige kontrakter udgør grundlaget for markedsadgang, kan denne type myndighedskontakt være afgørende, fx inden for vand-, energi- og sundhedssektoren.

I denne sammenhæng kan erhvervsfremstødene have særlig relevans for større virksomheder, når de gennemføres med politisk deltagelse, herunder med ministre, idet det kan give adgang til dialog med myndigheder og offentlige institutioner på markeder, hvor regulering og offentlige beslutningsprocesser spiller en central rolle.

Figur 4.4. Andel virksomheder, der har etableret nye kontakter på markedet, opdelt på virksomhedsstørrelse

Kilde: Virksomhedssurvey blandt deltagere i erhvervsfremstød.

Note: N=427 (344 for SMV'er; 83 for Store virksomheder). "Ved ikke"-svar er ikke vist i figuren.

Et erhvervsfremstød kan også give afledte effekter på andre markeder end det land, hvor selve fremstødet gennemføres, fx når virksomheder deltager i internationale messer eller arrangementer med deltagere og besøgende fra flere lande.

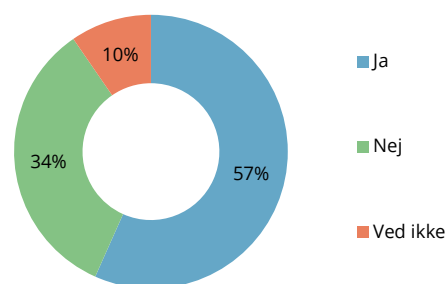
I spørgeskemaundersøgelsen er virksomhederne blevet spurgt, om deltagelsen i erhvervsfremstødet har haft betydning for virksomhedens aktiviteter på andre udenlandske markeder end på det pågældende marked.

Som det fremgår af figur 4.5, angiver 57 pct. af virksomhederne, at deltagelsen har haft betydning for andre markeder, mens 34 pct. angiver, at dette ikke har været tilfældet.

Resultaterne peger dermed på, at erhvervsfremstødene for en betydelig andel af virksomhederne rækker ud over det konkrete marked og kan have bredere internationale effekter.

Figur 4.5. Erhvervsfremstødets betydning for virksomhedens aktiviteter på andre markeder

Har deltagelsen i erhvervsfremstødet haft betydning på andre udenlandske markeder end det land, hvor fremstødet blev afholdt?

Kilde: Virksomhedssurvey blandt deltagere i erhvervsfremstød.

Note: N=427

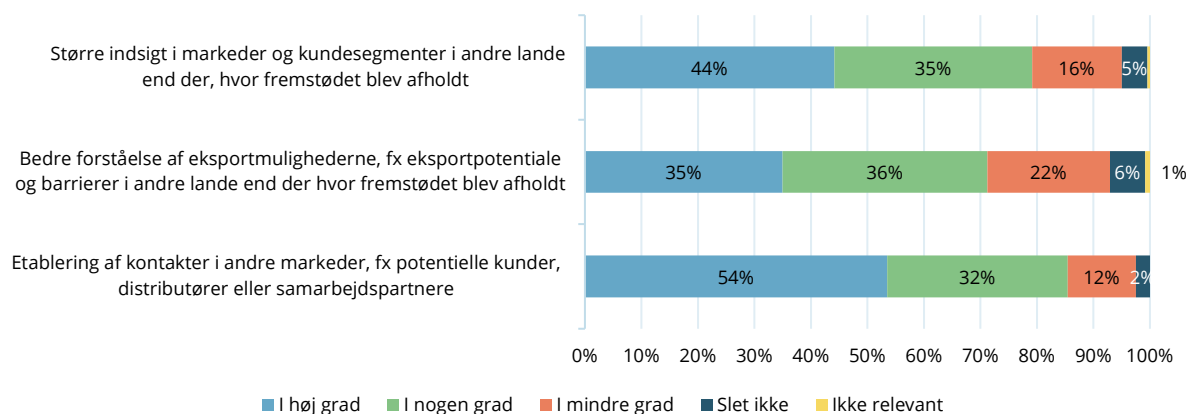
Blandt de virksomheder, der oplever, at erhvervsfremstødet også har haft betydning på andre markeder, vurderer over halvdelen (54 pct.), at deltagelsen i høj grad har bidraget til at etablere nye kontakter på tværs af markeder, fx til potentielle kunder eller samarbejdspartnere, som vist i figur 4.6.

Samtidig vurderer 79 pct. af virksomhederne, at fremstødet i høj eller nogen grad har givet dem bedre indsigt i markeder og kundesegmenter i andre lande, og 71 pct. peger på, at de har fået en bedre forståelse af eksportmuligheder og barrierer på tværs af markeder.

Resultaterne viser, at erhvervsfremstødene i mange tilfælde har en bredere effekt end det konkrete målmarked og kan bidrage til at skabe kontakter, synlighed og forretningsmuligheder på flere udenlandske markeder samtidig.

Det gælder særligt i forbindelse med internationale messer og sektorfremstød, hvor deltagelsen giver adgang til et bredere netværk af potentielle kunder og samarbejdspartnere.

Figur 4.6. Virksomhedernes vurdering af erhvervsfremstødets betydning for andre markeder

Kilde: Virksomhedssurvey blandt deltagere i erhvervsfremstød.

Note: N=241. Kun virksomheder, der har vurderet, at erhvervsfremstødet har haft betydning for andre markeder, har fået stillet spørgsmålet. "Ved ikke"-svar er ikke vist i figuren.

5. KORTE OG LANGSIGTEDE EFFEKTER

Dette kapitel belyser effekterne for de deltagende virksomheder på kort sigt, dvs. de resultater, der opnås 1-2 år efter deltagelsen i et erhvervsfremstød. Afsnit 5.1 ser på udviklingen i virksomhedernes netværk og relationer, mens afsnit 5.2 omhandler virksomhedernes etablering på markeder. Afsnit 5.3 ser nærmere på eksportudviklingen, mens 5.4 viser den samlede eksporteffekt, der kan tilskrives deltagelsen i de fælles erhvervsfremstød. Endelig ser afsnit 5.5 på de langsigtede effekter.

5.1 Netværkseffekter

En central effekt af erhvervsfremstødene er naturligvis øget eksportaktivitet. Men det tager ofte tid at opnå vækst i eksporten, da virksomhederne først skal opbygge en tilstedeværelse og skabe relationer på markedet.

Et vigtigt første skridt for virksomhederne ift. at skabe eksportaktiviteter på markederne er derfor at etablere og styrke relationer med partnere på det pågældende marked.

Overordnet set viser analysen, at deltagelsen i erhvervsfremstødene i betydeligt omfang har bidraget til at styrke virksomhedernes netværk og relationer.

Knap 80 pct. af virksomhederne har i høj eller nogen grad styrket deres relationer til kunder eller

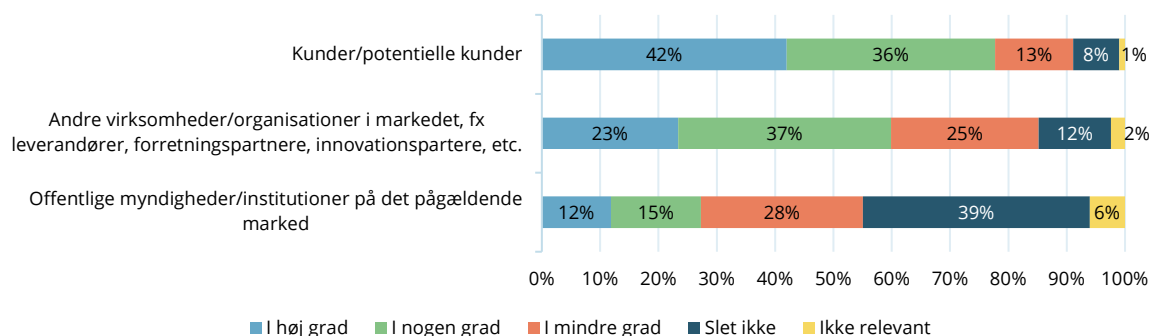
potentielle kunder, som vist i figuren nedenfor. Omkring seks ud af ti har opbygget nye forbindelser til andre virksomheder eller organisationer på markedet.

Sammenlignet med den forrige evaluering ses en højere andel af virksomheder, der angiver, at deltagelsen har styrket deres relationer til kunder og andre virksomheder på markedet.

Andelen af virksomheder med styrkede relationer til kunder eller potentielle kunder er steget fra knap 70 pct. til knap 80 pct., mens andelen med styrkede relationer til andre virksomheder eller organisationer på markedet er steget fra omkring 40 pct. til omkring 60 pct.

Resultaterne peger dermed på, at erhvervsfremstødene i stigende omfang bidrager til at styrke virksomhedernes netværk på markederne.

Figur 5.1. Andel virksomheder, der har styrket netværk med nedenstående parter på markedet

Kilde: Virksomhedssurvey blandt deltagere i erhvervsfremstød.

Note: N=424. "Ved ikke"-svar er ikke vist i figuren.

Overordnet set viser resultaterne, at erhvervsfremstødene i betydeligt omfang bidrager til nye eller styrkede relationer på markederne for både SMV'er og større virksomheder.

Dette fremgår af figur 5.2, som viser forskelle mellem virksomhedstyper i vurderingen af, i hvilket omfang erhvervsfremstødet har styrket virksomhedernes relationer på markedet.

Særligt når det gælder relationer til kunder eller potentielle kunder, angiver både SMV'er og større virksomheder, at deres netværk er styrket som følge af deltagelsen i erhvervsfremstødet. Omkring seks ud af ti virksomheder – uanset størrelse – angiver, at erhvervsfremstødet i nogen eller høj grad har styrket deres netværk i forhold til andre virksomheder og organisationer.

Der ses forskelle mellem små og større virksomheder, når det gælder kontakter til offentlige myndigheder og institutioner på de udenlandske markeder. Knap halvdelen af de større virksomheder

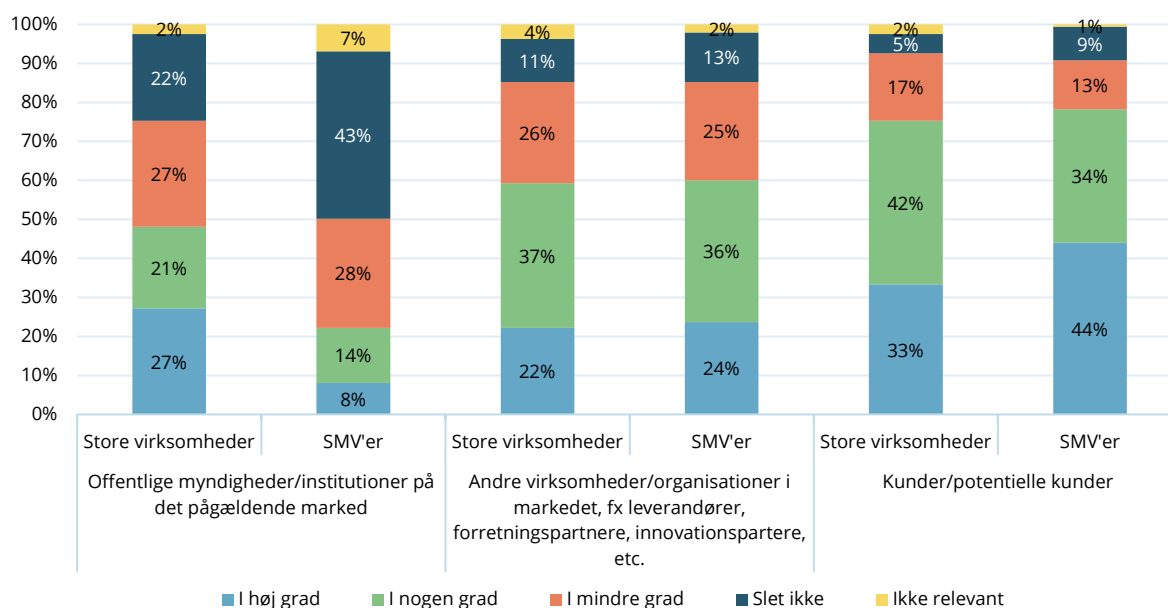
angiver, at erhvervsfremstødet i høj eller nogen grad har styrket disse relationer, mens det samme kun gælder for omkring en femtedel af SMV'erne.

Som beskrevet kan dette blandt andet hænge sammen med, at større virksomheder oftere har behov for dialog med myndigheder i forbindelse med regulering, rammebetingelser og markedsadgang.

Derudover afhænger etableringen af relationer til offentlige myndigheder i høj grad af fremstødets formål og tilrettelæggelse.

Hvis et erhvervsfremstød ikke har haft fokus på dialog med myndigheder eller offentlige institutioner, vil der tilsvarende være begrænsede muligheder for at opnå styrkede relationer på dette område. Erhvervsfremstød i form af messer har typisk fokus på kontakt til kunder, distributører og andre virksomheder, mens dialog med offentlige myndigheder i mindre grad er et formål.

Figur 5.2. Andel virksomheder, der har styrket netværk med nedenstående parter på markedet, opdelt på virksomhedsstørrelse

Kilde: Virksomhedssurvey blandt deltagere i erhvervsfremstød.

Note: N=424 (341 for SMV'er, 83 for store virksomheder). "Ved ikke"-svar er ikke vist i figuren.

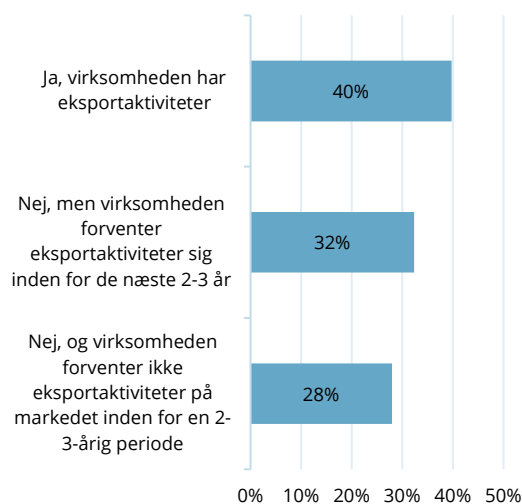
5.2 Betydningen for etablering på markedet

Størstedelen – lidt over 80 pct. – af de virksomheder, som deltog i et erhvervsfremstød i 2022 eller 2023, havde allerede aktiviteter på det pågældende marked, som vist i afsnit 3.2. Det betyder, at omkring en femtedel af deltagerne ikke var etableret på markedet inden fremstødet.

I spørgeskemaundersøgelsen er disse virksomheder blevet spurgt, om de efterfølgende har opnået eksportaktiviteter på markedet. Samlet set peger resultaterne på, at erhvervsfremstødene har haft væsentlig betydning for virksomhedernes efterfølgende etablering på nye markeder, og at de for mange fungerer som et afgørende springbræt til at opnå de første aktiviteter på nye markeder.

40 pct. af virksomhederne har sidenhen fået eksportaktivitet, som vist i figuren nedenfor. Dertil forventer ca. en tredjedel af virksomheder at få eksportaktiviteter inden for de næste 2-3 år.

Figur 5.3. Andel, der efterfølgende har fået eksportaktiviteter på markedet

Kilde: Virksomhedssurvey blandt deltagere i erhvervsfremstød.
Note: N=68. "Ved ikke"-svar er ikke vist i figuren.

Kun 28 pct. vurderer, at de ikke forventer at få eksportaktiviteter på markedet inden for de næste par år.

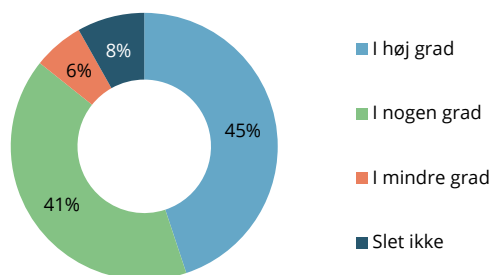
De virksomheder, der ikke forventer at opnå eksportaktiviteter på markedet inden for de næste par år, er overvejende små SMV'er med 1-9 ansatte. For denne gruppe kan deltagelsen i erhvervsfremstødet have bidraget til en afklaring af, at virksomheden endnu ikke har de nødvendige forudsætninger for at igangsætte eksportaktiviteter på markedet.

De virksomheder, der efterfølgende har fået aktiviteter på eksportmarkederne, er også blevet spurgt, i hvilken grad deltagelsen i erhvervsfremstødet har haft betydning for deres etablering på markedet.

Som det fremgår af figur 5.4, vurderer størstedelen, at erhvervsfremstødet har spillet en central rolle for deres efterfølgende eksportaktiviteter. 45 pct. angiver, at deltagelsen i høj grad har været udslagsgivende for eksportaktiviteterne, mens 41 pct. vurderer, at den i nogen grad har haft betydning.

Kun en lille andel (6 pct.) svarer, at erhvervsfremstødet i mindre grad har haft betydning, og blot 8 pct. mener, at det slet ikke har haft nogen effekt.

Figur 5.4. Vurdering af i hvilken grad deltagelsen i erhvervsfremstødet har haft betydning for efterfølgende eksportaktiviteter

Kilde: Virksomhedssurvey blandt deltagere i erhvervsfremstød.
Note: N=49. "Ved ikke"-svar er ikke vist i figuren.

5.3 Udviklingen i eksportaktivitet

Et centralt formål med effektmålingen er at belyse, hvordan virksomhedernes eksportaktivitet på de udenlandske markeder har udviklet sig efter deltagelse i et erhvervsfremstød, og i hvilket omfang deltagelsen har haft betydning for denne udvikling.

I spørgeskemaundersøgelsen er virksomhederne derfor blevet bedt om at vurdere, hvordan deres omsætning på det pågældende marked har udviklet sig i året efter erhvervsfremstødet.

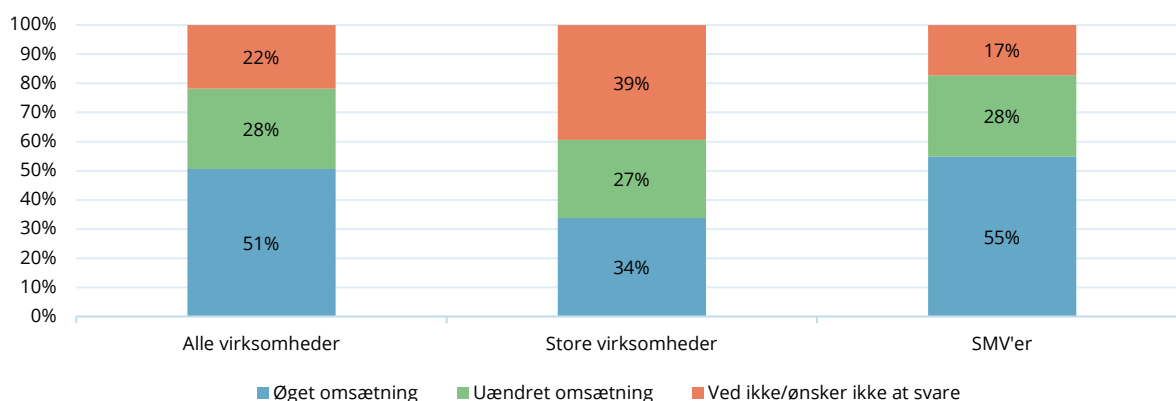
Lidt over halvdelen af virksomhederne (51 pct.) angiver, at de har oplevet en øget omsætning på markedet i året efter deltagelsen, mens 28 pct. angiver, at omsætningen har været uændret, som

vist i figuren nedenfor. Derudover har 22 pct. enten ikke ønsket at besvare spørgsmålet eller angivet, at de har været usikre på udviklingen.

Resultaterne skal ses i lyset af, at det for mange virksomheder tager tid at opbygge eksportaktiviteter på nye markeder. Særligt for virksomheder, der ikke var etableret på markedet forud for deltagelsen, kan der gå flere år, før eksporten slår igennem i form af øget omsætning.

Sammenlignet med den forrige evaluering af erhvervsfremstødene ses der en mindre stigning i andelen af virksomheder, der angiver øget omsætning året efter deltagelsen. I den tidligere evaluering angav 45 pct. af virksomhederne, at deres eksport var steget året efter erhvervsfremstødet.

Figur 5.5. Virksomhedernes eksportudvikling på det pågældende marked i året efter fremstødet

Kilde: Virksomhedssurvey blandt deltagere i erhvervsfremstød.

Note: N=344 (273 for SMV'er, 71 for store virksomheder).

Der ses en forskel mellem SMV'er og større virksomheder i forhold til udviklingen i eksportomsætningen.

Lidt over halvdelen af SMV'erne (55 pct.) angiver, at deres omsætning er steget året efter deltagelsen i erhvervsfremstødet, mens det samme gælder for 34 pct. af de større virksomheder.

Det kan blandt andet hænge sammen med, at SMV'er oftere ikke har etablerede eksportaktiviteter på markedet og deltager i erhvervsfremstød

med henblik på at opbygge nye kunderelationer og få adgang til nye markeder.

Større virksomheder har typisk allerede eksportaktiviteter på markedet og vil derfor i mindre grad kunne tilskrive ændringer i eksportomsætningen til et enkelt erhvervsfremstød.

Samtidig kan større virksomheder i højere grad have fokus på mere langsigtede og strategiske samarbejder, hvor eventuelle eksporteffekter

først materialiserer sig over en længere tidshorizont.

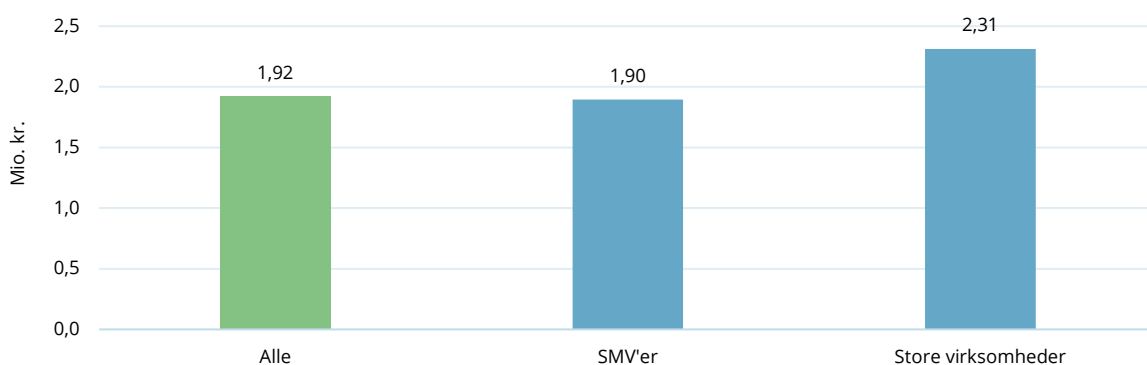
Blandt de virksomheder, der angiver at have haft en øget omsætning på det pågældende marked, er der i spørgeskemaundersøgelsen spurgt til, hvor meget eksporten i gennemsnit er steget året efter deltagelsen i erhvervsfremstødet.

I gennemsnit vurderer virksomhederne, at eksporten er steget med 1,92 mio. kr. om året efter del-

tagelsen, som vist i figuren nedenfor. Der ses ikke markante forskelle mellem SMV'er og større virksomheder. For SMV'er udgør den gennemsnitlige eksportfremgang 1,9 mio. kr., mens den for større virksomheder udgør 2,31 mio. kr.

Den højere gennemsnitlige eksportfremgang blandt de større virksomheder skal ses i sammenhæng med, at større virksomheder generelt har en væsentligt højere omsætning på de udenlandske markeder end SMV'erne.

Figur 5.6. Gennemsnitlig øget eksport på markedet år efter erhvervsfremstødet (mio. kr.)

Kilde: Virksomhedssurvey blandt deltagere i erhvervsfremstød.

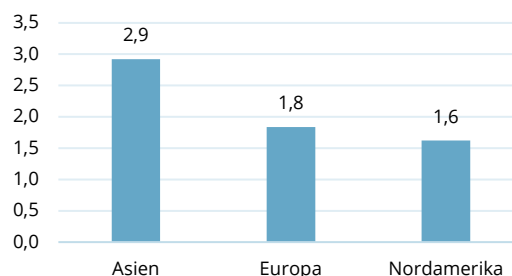
Note: N=118 (110 for SMV'er, 8 for store virksomheder). Beregningen er kun baseret på virksomheder, der har angivet en stigende omsætning på markedet året efter deltagelse i erhvervsfremstødet. Den gennemsnitlige øget eksport er beregnet uden outliers (virksomheder med 12+ millioner i øget omsætning).

Der ses forskelle i den gennemsnitlige eksportfremgang på tværs af markeder, som vist i figur 5.7.

Den største eksportfremgang ses på de asiatiske markeder, hvor virksomhederne i gennemsnit har oplevet en stigning i eksporten på 2,9 mio. kr. året efter deltagelsen i erhvervsfremstødet. Som vist i figur 4.2 angiver en relativt stor andel af virksomhederne på de asiatiske markeder, at fremstødet har bidraget til øget forståelse af eksportdrivkræfter og afklaring af eksportpotentialet, hvilket kan have haft betydning for den efterfølgende eksportudvikling.

Til sammenligning udgør den gennemsnitlige eksportfremgang 1,8 mio. kr. på de europæiske markeder og 1,6 mio. kr. på de nordamerikanske markeder.

Figur 5.7. Gennemsnitlig øget eksport på markedet år efter erhvervsfremstødet (mio. kr.), opdelt på markeder

Kilde: Virksomhedssurvey blandt deltagere i erhvervsfremstød.

Note: N= 117 (13 for Asien, 92 for Europa, 12 for Nordamerika). Beregningen er kun baseret på virksomheder, der har angivet en stigende omsætning på markedet året efter deltagelse i erhvervsfremstødet. Den gennemsnitlige øget eksport er beregnet uden outliers (virksomheder med 12+ millioner i øget omsætning).

Udover erhvervsfremstødet er der mange både interne og eksterne forhold, der påvirker udviklingen i virksomhedernes eksport. Det kan fx være konjunkturudvikling, ændrede markedsvilkår eller virksomhedens egne initiativer, der også sigter på at styrke eksporten til det pågældende marked.

For at vurdere erhvervsfremstødernes konkrete effekt på virksomhedernes eksport har vi i spørgeskemaundersøgelsen bedt virksomhederne vurdere, hvor stor en del af deres samlede eksportvækst, de mener, kan tilskrives deltagelsen. Resultaterne fremgår af figur 5.8.

Langt størstedelen af virksomhederne vurderer, at erhvervsfremstødet har haft en direkte betydning for deres eksportfremgang.

Samlet set angiver omkring 30 pct. af de deltagende virksomheder, at mindst 40 pct. eller mere af deres øgede eksport kan tilskrives erhvervsfremstødet.

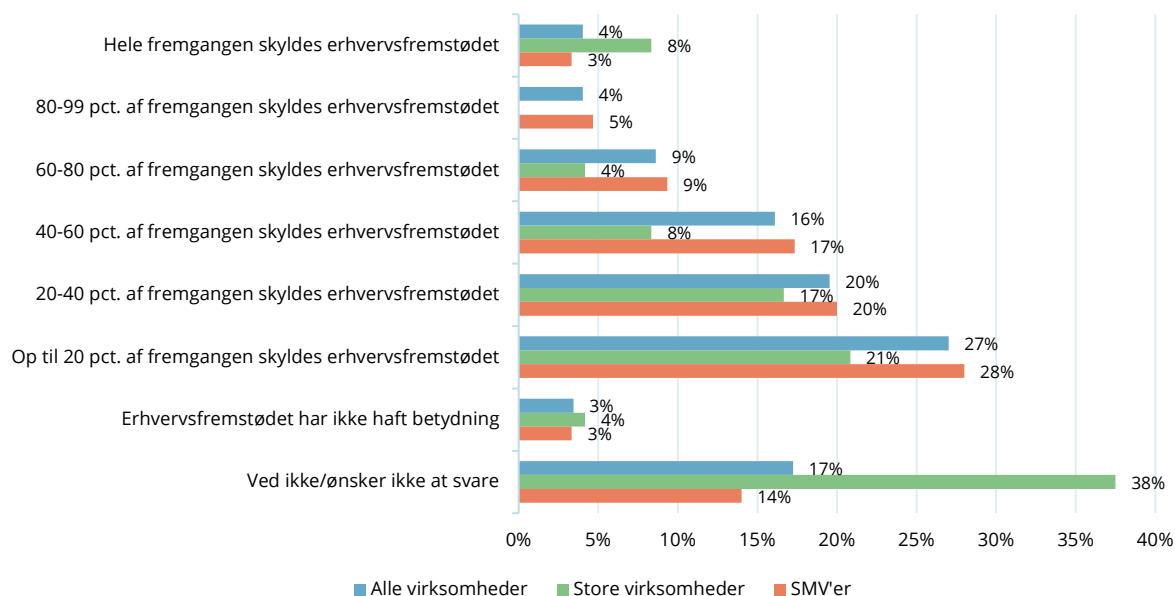
Dette ligger på nogenlunde samme niveau som i den forrige evaluering af erhvervsfremstødene i

2019-20, hvor en tilsvarende andel af virksomhederne angav, at en betydelig del af eksportfremgangen kunne henføres til deltagelsen i erhvervsfremstødene.

Som det kan ses, er der dog også en vis andel, særligt blandt de større virksomheder, som har angivet *ved ikke* til vurderingen. Det kan hænge sammen med, at mange af de større virksomheder har en bred vifte af eksportaktiviteter og markedsindsatser, hvilket gør det vanskeligt at isolere effekten af ét enkelt fremstød. For disse virksomheder indgår erhvervsfremstødene typisk som ét blandt flere elementer i en samlet eksportstrategi.

Derudover deltager større virksomheder i nogle tilfælde i erhvervsfremstød med et bredere strategisk sigte end direkte salg. Det gælder særligt ved officielle fremstød med politisk deltagelse, hvor en del af deltagerne fra de større virksomheder arbejder med Public Affairs og relationer til myndigheder. For disse virksomheder kan effekterne være mere indirekte og vanskeligere at måle på kort sigt.

Figur 5.8. Virksomhedernes vurdering af erhvervsfremstødets betydning for fremgangen i eksport

Kilde: Virksomhedssurvey blandt deltagere i erhvervsfremstød.
 Note: N=174 (150 for SMV'er, 24 for store virksomheder).

SMV'erne tillægger generelt erhvervsfremstødene en lidt større betydning for eksportvæksten end de store virksomheder. Ca. en tredjedel af SMV'erne vurderer, at 40 pct. eller mere af fremgangen kan tilskrives erhvervsfremstødet, mens det samme gælder for en femtedel af de store virksomheder.

Forskellen afspejler, at mindre virksomheder typisk har færre parallelle eksportaktiviteter og derfor i højere grad oplever, at deltagelsen i erhvervsfremstødet er en afgørende drivkraft for deres vækst på markedet.

Kun meget få, omkring tre pct, vurderer, at erhvervsfremstødet slet ikke har haft betydning, hvilket bekræfter billedet af, at aktiviteterne spiller en væsentlig rolle for virksomhedernes eksportaktiviteter.

5.4 Eksporteffekt af erhvervsfremstød

I det følgende afsnit er den samlede eksporteffekt beregnet. Med eksporteffekt forstås den øgede eksport på markedet, som kan tilskrives virksomhedernes deltagelse i erhvervsfremstødet. Eksporteffekten er dermed et udtryk for den danske *mereksport*, der direkte udspringer af erhvervsfremstødene.

Metoden bag beregningerne er beskrevet i boksen nedenfor.

Boks 5.1. Beregning af samlede eksporteffekter

Beregningen af eksporteffekten sker i tre trin:

Først opgøres den gennemsnitlige eksportudvikling blandt de deltagende virksomheder. Beregningen af den øgede omsætning er alene baseret på virksomheder, der har angivet en stigende eksport til markedet året efter deltagelsen.

Dernæst beregnes, hvor stor en del af eksportudviklingen, der kan tilskrives selve erhvervsfremstødet. Beregningen tager udgangspunkt i virksomhedernes egne vurderinger af, hvor stor en andel af eksportfremgangen der skyldes deltagelsen (jf. figur 5.8). På den baggrund beregnes den gennemsnitlige eksportudvikling, der kan tilskrives fremstødet.

I det sidste trin beregnes den samlede eksporteffekt for alle deltagere i erhvervsfremstødene. Dette gøres ved at gange den gennemsnitlige eksportværdi, der kan tilskrives deltagelsen, med antallet af virksomheder, der har angivet en stigende eksport til det pågældende marked.

I tabel 5.1 på næste side er den samlede eksporteffekt af erhvervsfremstødene i 2022 og 2023 beregnet. Effektmålingen viser, at den samlede kortsigtede eksporteffekt af de fælles erhvervsfremstød kan estimeres til 1,4 mia. kr.

Dette dækker over den samlede øgede eksport blandt danske virksomheder, som direkte kan henføres til deres deltagelse i fremstødene.

SMV'erne tegner sig for cirka 75 pct. (1.077 mio. kr.) af de samlede eksporteffekter på kort sigt, hvilket naturligvis også hænger sammen med, at SMV'er udgør langt størstedelen af deltagerne på de fælles erhvervsfremstød.

Derudover vurderer SMV'erne generelt, at en større del af deres eksportvækst kan tilskrives deltagelsen i erhvervsfremstødet sammenlignet med de store virksomheder.

Den samlede eksporteffekt ligger på omtrent samme niveau som i den forrige evaluering, hvor eksporteffekten også blev estimeret til ca. 1,4 mia. kr.⁴ Sammenlignet med 2018-19 er eksporteffekten pr. virksomhed lidt lavere, men fordi flere virksomheder har deltaget i 2022-23, ligger den samlede eksporteffekt på samme niveau.

⁴ IRIS Group (2021): "Effektmåling af de fælles erhvervsfremstød i 2018 og 2019"

Tabel 5.1. Beregnede eksporteffekter på kort sigt af de fælles fremstød

	SMV'er	Store virksomheder	Alle virksomheder
Gennemsnitlig øget eksport året efter deltagelse i erhvervsfremstød	1,9 mio. kr.	2,3 mio. kr.	1,9 mio. kr.
Gennemsnitlig øget eksport året efter pga. deltagelse i erhvervsfremstød	0,69 mio. kr.	0,83 mio. kr.	0,70 mio. kr.
Samlet antal deltagere på erhvervsfremstødene	2.854	1.253	4.107
Andel med øget eksport til det pågældende marked	55 %	34 %	51 %
Samlet eksporteffekt af erhvervsfremstødene	1.077 mio. kr.	353 mio. kr.	1,4 mia. kr.

Kilde: IRIS Groups beregning på baggrund af virksomhedssurvey blandt deltagere i erhvervsfremstød.

Note: Den gennemsnitlige øget eksport er beregnet uden outliers (virksomheder med 12+ millioner i øget omsætning).

Det skal understreges, at de samlede eksporteffekter afspejler virksomhedernes egne vurderinger af effekten af deres deltagelse i erhvervsfremstødet.

Resultaterne er derfor behæftet med en vis usikkerhed og bør fortolkes som et udtryk for virksomhedernes oplevede, snarere end den faktiske, eksportvækst som følge af deltagelsen.

En række andre forhold kan desuden have betydning for udviklingen, fx deltagernes egne eksportstrategier og skiftende markedsprioriteringer. Derudover kan virksomhedernes salgsarbejde på markedet efterfølgende blive påvirket af begivenheder, der ligger uden for deres kontrol – såkaldte eksogene faktorer. Det kan fx være ændringer i geopolitiske forhold, nye handelsregler, valutakurser eller andre internationale begivenheder.

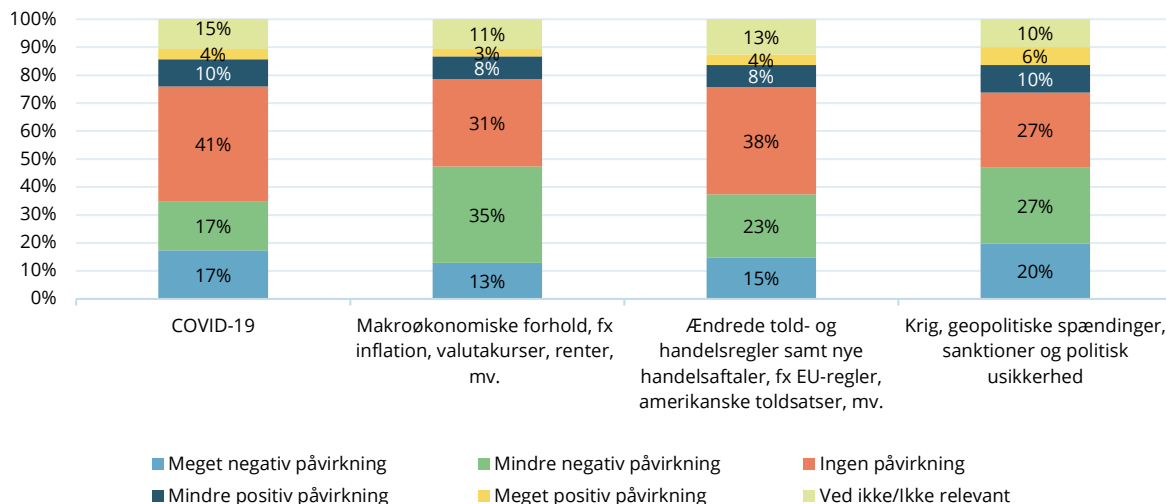
Vi har i spørgeskemaundersøgelsen spurgt virksomhederne ind til, hvorvidt eksogene faktorer har haft en negativ eller positiv effekt på udviklingen i deres eksportaktiviteter efter deltagelsen i erhvervsfremstødet. Resultaterne er vist i figur 5.9 på næste side.

Overordnet set viser analysen, at en betydelig andel af virksomhederne har oplevet eksogene forhold med negativ betydning for deres eksportudvikling. Resultaterne peger dermed på, at selvom erhvervsfremstødene kan bidrage til vækst og markedsadgang, foregår virksomhedernes eksportarbejde i en kontekst, hvor eksterne forhold i høj grad påvirker mulighederne for at realisere eksportpotentiallet.

Særligt de geopolitiske spændinger, sanktioner og den generelle politiske usikkerhed vurderes til at have haft en markant negativ påvirkning for eksportaktiviteterne. Derudover peger mange også på makroøkonomiske forhold, herunder inflation, valutakurser og renteutvikling, som en væsentlig udfordring for omsætningen på de markeder, hvor erhvervsfremstødene har fundet sted.

Der ses kun små forskelle mellem SMV'er og store virksomheder. Begge grupper vurderer de eksogene forhold på nogenlunde samme måde og peger især på geopolitiske spændinger og makroøkonomiske forhold som de mest negative faktorer.

Figur 5.9. Betydning af eksogene faktorer for virksomhedernes efterfølgende eksportaktiviteter

Kilde: Virksomhedssurvey blandt deltagere i erhvervsfremstød.

Note: N=420

Der er dog også virksomheder, som har oplevet, at de eksogene faktorer har haft en positive betydning for deres eksportaktiviteter. Fx angiver 12 pct., at ændrede told- og handelsregler har haft en positiv påvirkning på deres eksportaktiviteter.

Den positive påvirkning er dog begrænset til en mindre del af virksomhederne og ændrer ikke det overordnede billede af, at eksogene forhold samlet set vurderes som negative.

5.5 Langsigtede effekter for virksomhederne

Som led i spørgeskemaundersøgelsen er virksomhederne blevet spurgt, hvor meget de forventer at øge deres eksport i 2025 sammenlignet med året før deltagelsen i erhvervsfremstødet.

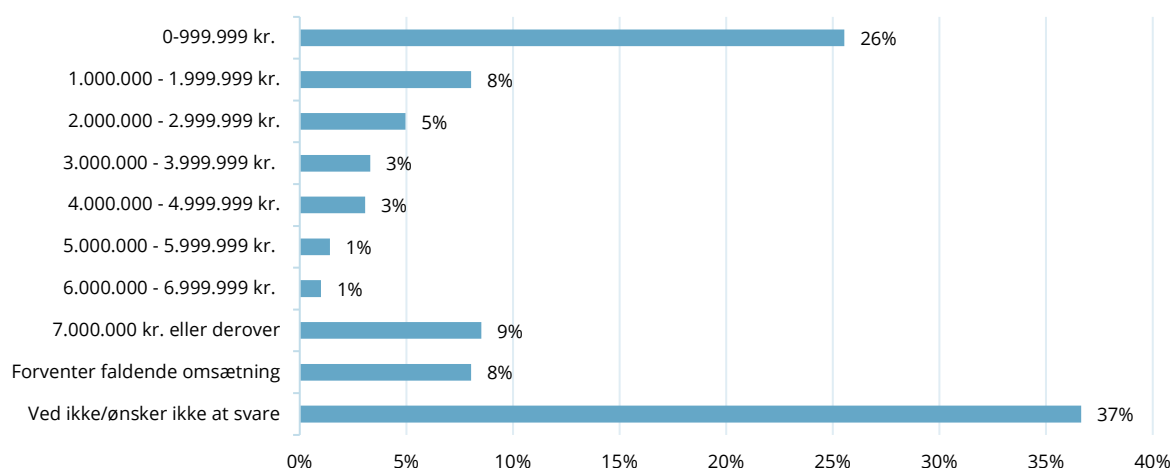
Samlet set tegner resultaterne et overvejende positivt billede af virksomhedernes forventninger til den langsigtede eksportudvikling.

Hovedparten af virksomhederne forventer en fremgang i eksporten, mens kun en mindre andel ser udsigt til faldende omsætning.

Lidt over hver fjerde virksomhed forventer en eksportfremgang på op til 1 mio. kr., mens 8 pct. forventer en stigning på mellem 1 og 2 mio. kr. Derudover forventer omkring 9 pct. af virksomhederne en mere markant fremgang på over 7 mio. kr. Kun 8 pct. forventer faldende eksportomsætning.

Samtidig angiver lidt over en tredjedel af virksomhederne (37 pct.), at de enten ikke kan vurdere udviklingen eller ikke ønsker at svare.

Den relativt høje andel af usikre svar skal ses i lyset af, at eksportudviklingen over en længere tidshorisont påvirkes af en række forhold, herunder markedsvilkår, valutakurser, konkurrencesituation og globale økonomiske udsving, hvilket gør det vanskeligt for virksomhederne entydigt at vurdere de langsigtede effekter af et enkelt erhvervsfremstød.

Figur 5.10. Virksomhedernes forventning til øget eksport til markedet i 2025

Kilde: Virksomhedssurvey blandt deltagere i erhvervsfremstød.

Note: N=423

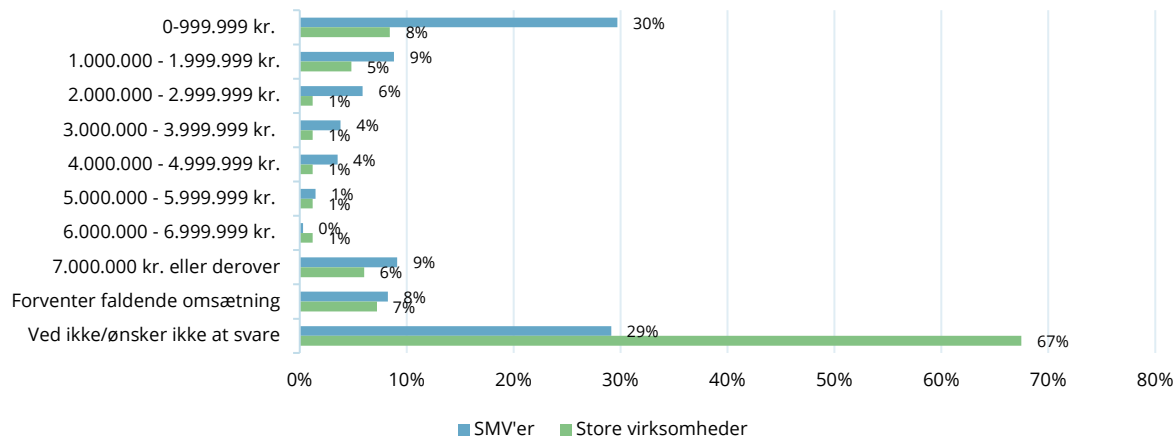
SMV'erne har generelt højere vækstforventninger end de større virksomheder. Blandt SMV'erne forventer 30 pct. en eksportfremgang på op til 1 mio. kr. i 2025, mens det samme kun gælder for 8 pct. af de større virksomheder, som illustreret i figuren nedenfor.

Det er også blandt SMV'erne, at de højeste vækstforventninger findes, idet 9 pct. forventer en eksportfremgang på 7 mio. kr. eller mere. Et tilsvarende mønster gjorde sig gældende i den forrige evaluering af erhvervsfremstødene i 2019-20, hvor SMV'erne ligeledes havde de største vækstforventninger.

Omvendt ses det, at en relativt stor andel af de større virksomheder angiver *ved ikke* i forhold til deres forventninger til eksportudviklingen i 2025.

Det kan afspejle, at større virksomheder ofte arbejder med mere komplekse porteføljer, længere planlægningshorisonter og aktiviteter på flere markeder, hvilket kan gøre det vanskeligere at angive et konkret forventet væksth niveau for ét specifikt marked flere år frem.

Figur 5.11. Virksomhedernes forventning til øget eksport til markedet i 2025, opdelt på virksomhedsstørrelse

Kilde: Virksomhedssurvey blandt deltagere i erhvervsfremstød.

Note: N=423 (340 for SMV'er, 83 for store virksomheder).

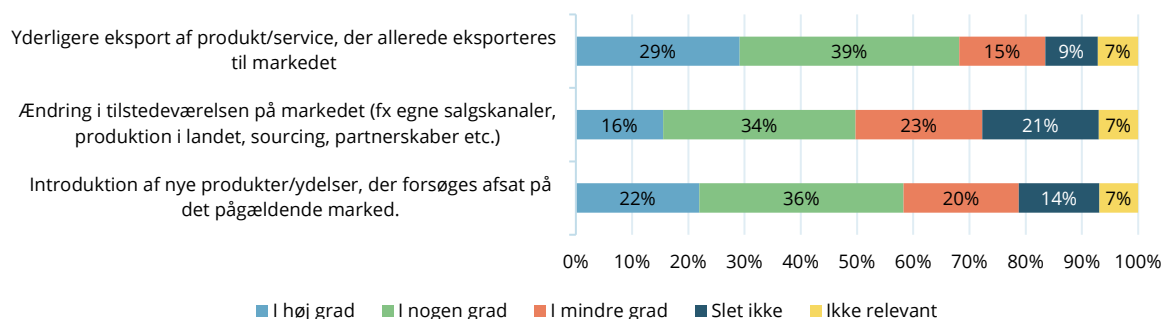
Blandt de deltagende virksomheder er der en forventning om, at erhvervsfremstødene ikke alene har kortsigtede effekter, men også vil skabe mere langsigtede gevinster i form af øget eksportaktivitet, produktudvikling og styrket lokal tilstedeværelse.

Dette gælder særligt øget afsætning på eksisterende eksportmarkeder. Knap 70 pct. af virksomhederne forventer, at erhvervsfremstødet vil bi-

drage til øget salg af produkter/services, på nuværende eksportmarkeder, jf. figur 5.12 nedenfor.

Omkring seks ud af ti virksomheder forventer, at deltagelsen vil føre til introduktion af nye produkter eller ydelser på markedet, mens halvdelen vurderer, at fremstødet i nogen eller høj grad vil medføre ændringer i deres tilstedeværelse – fx gennem nye salgskanaler, partnerskaber eller lokal produktion.

Figur 5.12. Vurdering af erhvervsfremstødets betydning de næste 3-5 år for deres eksportaktiviteter

Kilde: Virksomhedssurvey blandt deltagere i erhvervsfremstød.

Note: N=423

Særligt på de asiatiske markeder forventer virksomhederne, at erhvervsfremstødene vil have betydning for deres eksportaktiviteter på længere sigt.

Som figuren nedenfor viser, angiver 75 pct. af virksomhederne i høj eller nogen grad, at erhvervsfremstødet vil bidrage til yderligere eksport af produkter eller ydelser, der allerede eksporteres til markedet. Det er samtidig på de asiatiske markeder, at den største gennemsnitlige eksportfremgang blev målt året efter deltagelsen i erhvervsfremstødet (figur 5.7), og hvor virksomhederne relativt set i højere grad angiver, at fremstødet har styrket forståelsen af markedsdrivere og eksportpotentiale (figur 4.2).

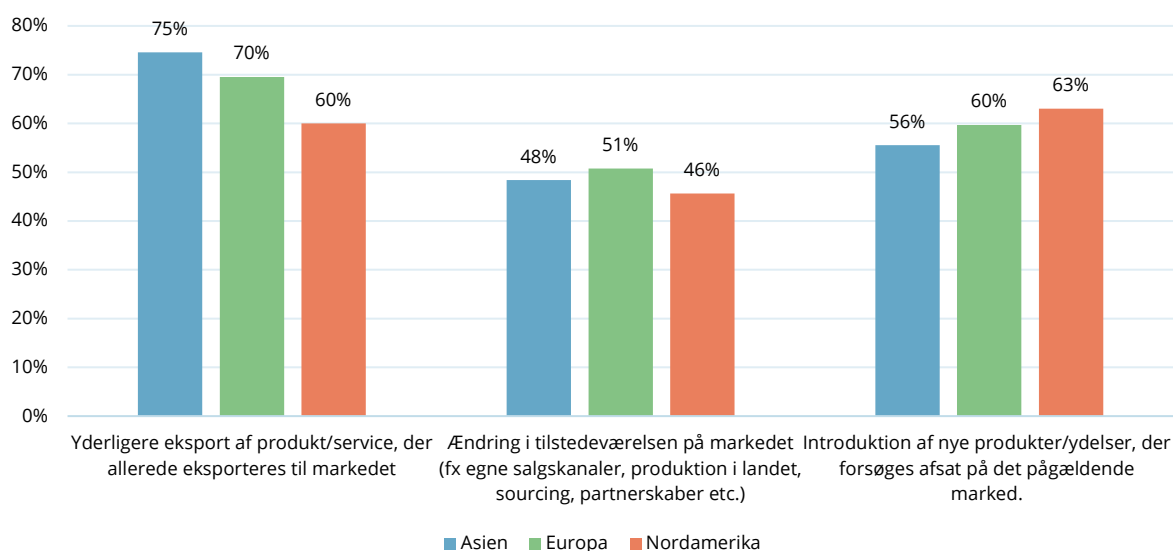
Også når det gælder ændringer i virksomhedernes tilstedeværelse på markedet og introduktion af

nye produkter eller ydelser, er forventningerne relativt høje på tværs af markeder.

For alle tre markeder angiver omkring halvdelen af virksomhederne, at erhvervsfremstødet i høj eller nogen grad forventes at føre til ændringer i markedstilstedeværelsen, mens mellem 56 pct. og 63 pct. forventer introduktion af nye produkter eller ydelser.

Samlet set understøtter resultaterne, at erhvervsfremstødene forventes at bidrage til langsigtede ændringer i virksomhedernes eksportaktiviteter og position på relevante udenlandske markeder.

Figur 5.13. Andel virksomheder, der i høj eller nogen grad forventer, at erhvervsfremstødet vil have betydning for eksportaktiviteterne de næste 3-5 år

Kilde: Virksomhedssurvey blandt deltagere i erhvervsfremstød.
Note: N=423

6. SAMFUNDSØKONOMISK COST-BENEFIT-ANALYSE AF ERHVERVSFREMSTØD

I dette kapitel opgøres det samfundsøkonomiske afkast af de offentlige investeringer i erhvervsfremstød. Afsnit 6.1 præsenterer den overordnede tilgang og metode, mens afsnit 6.2 belyser de samlede omkostninger forbundet med eksportfremstødene. De samfundsøkonomiske effekter på kort sigt behandles i afsnit 6.3, mens afsnit 6.4 fokuserer på de langsigtede samfundseffekter. I afsnit 6.5 behandles yderligere samfundsøkonomiske effekter, som ikke umiddelbart kan kvantificeres. Endelig sammenstilles omkostninger og gevinster i en samfundsøkonomisk cost-benefit-analyse i afsnit 6.6.

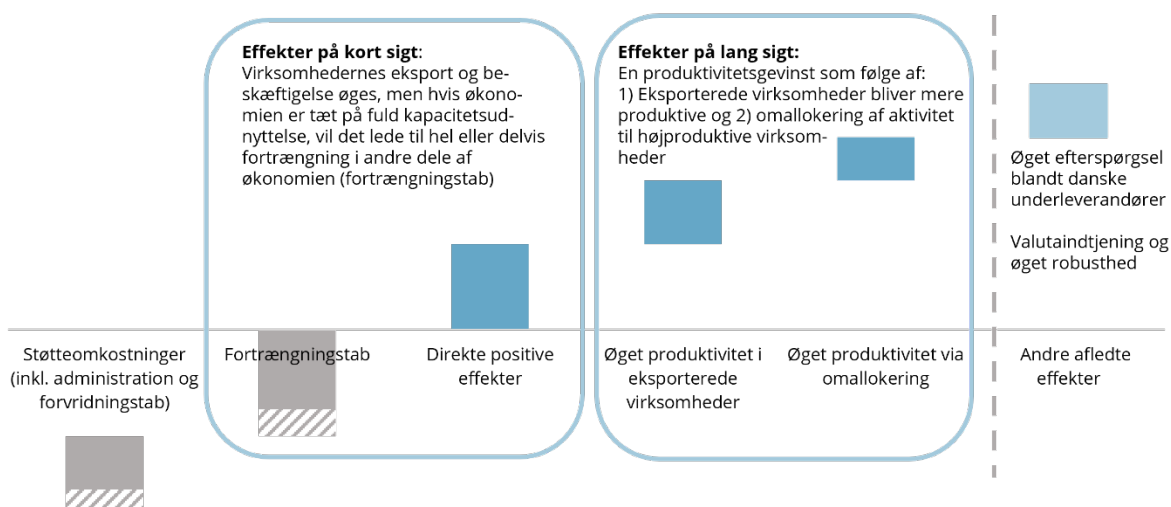
6.1 Elementer i den samfundsøkonomiske cost-benefit-analyse

Formålet med den samfundsøkonomiske cost-benefit-analyse er at belyse, om de samfundsøkonomiske gevinster af fælles eksportfremstød står mål med de samfundsøkonomiske omkostninger forbundet med indsatsen.

Figur 6.1 giver et samlet overblik over henholdsvis omkostninger og gevinster, som skal kvantificeres i den samfundsøkonomiske cost-benefit-analyse.

Omkostningerne vedrører de samlede støtteomkostninger. Støtteomkostninger består både af de offentlige midler, der er afsat til ordningen og de administrative udgifter, som er knyttet til administration af ordningen. Dertil skal lægges det forvridningstab, som følger af, at ordningen er skatfinansieret, og at højere skatter trækker i retning af at begrænse den økonomiske aktivitet.

Figur 6.1. Opgørelse af samfundsøkonomiske omkostninger og gevinster af offentligt støttede erhvervsfremstød

Kilde: IRIS Group

De *samfundsøkonomiske gevinster* består af tre komponenter. Den første komponent er den beskæftigelsesmæssige effekt, som eksportfremstødene skaber på kort sigt. Den anden er den produktivitsgevinst, som opnås på lang sigt. Den tredje komponent omfatter eventuelle afledte effekter, som analysen ligeledes søger at vurdere.

De beskæftigelsesmæssige effekter på kort sigt er afhængige af, om der er ledige ressourcer i økonomien. Hvis økonomien er tæt på fuld kapacitetsudnyttelse, vil øget aktivitet i de deltagende virksomheder blive modsvaret af en fortrængning i andre dele af økonomien. Det betyder, at i en situation med fuld beskæftigelse vil den beskæftigelsesmæssige effekt være nul.

Som illustreret i figur 6.1 består de langsigtede produktivitsgevinster af to dele. Den ene del vedrører produktivitsfremgang i de deltagende virksomheder som følge af *learning-by-exporting*, mens den anden del følger af, at ressourcer allokeres i økonomien fra virksomheder med lavere produktivitet til virksomheder med højere produktivitet.

Endelig er det angivet i figuren, at erhvervsfremstød kan have en række afledte effekter (til højre for den stiplede linje). Det kan fx føre til øget efterspørgsel blandt danske underleverandører, styrke valutaindtjeningen og gøre dansk økonomi mere robust over for skift i den globale økonomi. Det er dog vanskeligt at kvantificere disse effekter, hvorfor de er beskrevet kvalitativt i afsnit 6.4.

6.2 Opgørelse af omkostningerne forbundet med fælles erhvervsfremstød

Omkostningerne forbundet med erhvervsfremstødene består af to komponenter:

- 1) De direkte udgifter til ordningen

- 2) Forvridningstab, der følger af, at ordningen er skattefinansieret.

Den første komponent vedrører både de udgifter til ordningen, som fremgår i finansloven samt de administrative ressourcer, som Udenrigsministeriet bruger på at administrere ordningen.

Udbetalingerne til erhvervsfremstødene er præsenteret i tabel 6.1. De samlede udgifter på finansloven til fælles eksportfremstød i årene 2017-19⁵ og 2022⁶ udgør i alt 175,8 mio. kr. i 2025-priser.

Udbetalingerne til de fælles erhvervsfremstød udgør i gennemsnit ca. 44,2 mio. kr. årligt i de år, der indgår i analysen.

Vi har valgt at udelade covid-19-årene 2020-21 i cost-benefit-analysen, da indsatsen med virtuelle fremstød ikke er repræsentativ for eksportfremstød. De virtuelle fremstød vurderes ikke at afspejle erhvervsfremstødernes virkemåde, og omkostningerne til ordningen i disse to år indgår derfor heller ikke i analysen.

Tabel 6.1. Udbetalinger af tilskud ifm. fælles erhvervsfremstød, inkl. Brexit-pulje

	Udbetalinger
2017	42,3 mio. kr.
2018	44,3 mio. kr.
2019	41,3 mio. kr.
2022	47,9 mio. kr.
I alt	175,8 mio kr.

Kilde: Udenrigsministeriet, Trade Council

Note: Udgifterne er afrundede og angivet i faste 2025-priser.

Dertil kommer udgifter forbundet med at administrere ordningen, som af Udenrigsministeriet er vurderet til at være på ca. 3,5 årsværk pr. år.

Vi estimerer, at et årsværk i gennemsnit koster ca. 750.000 kr., når der både inkluderes løn- og overheadomkostninger. Det giver en samlet omkost-

⁵ Finanslov for finansåret, 2020

⁶ Finanslov for finansåret, 2025

ning på 10,5 mio. kr. for de fire år, svarende til ca. 2,6 mio. kr. årligt.

De samlede direkte udgifter til ordningen udgør dermed 186,3 mio. kr. Beløbet består af 175,8 mio. kr. i støtteudbetalinger til fælles erhvervsfremstød samt 10,5 mio. kr. i administrative omkostninger. Det svarer samlet set til en gennemsnitlig årlig udgift på 46,6 mio. kr.

Som illustreret i figur 6.1 vil udgifter til denne type offentlige tilskudsordninger potentielt medføre et forvriddingstab, som er med til at øge de samlede omkostninger til erhvervsfremstødene.

Forvriddingstabet opstår som følge af, at indsatsen er skattefinansieret, samt at øgede skatter kan have en tendens til at reducere den økonomiske aktivitet. Forvriddingstabet er uddybet i boks 6.1.

Boks 6.1 Forvriddingstabet

Forvriddingstabet opstår som følge af, at tilskudsmidlerne opkræves via højere skatter, der har tendens til at dæmpe den økonomiske aktivitet i økonomien. I Finansministeriets nyeste vejledning i udregning af cost-benefit-analyser anbefales det ikke at indregne forvriddingstabet⁷. Det er dog omdiskuteret i litteraturen, hvor stort omfanget af forvriddingstabet er, jf. Finansministeriet⁸. Herunder viser forskning af Kleven og Kreiner (2006), at forvriddingstabet ("marginal cost of public funds") for Danmark kan være mellem 0 og 75 pct.

Vi har i denne analyse valgt at opstille to scenarier med forskellige antagelser om størrelsen af forvriddingstabet. I det første scenarie antager vi et forvriddingstab på nul, hvilket følger Finansministeriets anbefalinger. I det andet og mere restriktive scenarie antager vi et forvriddingstab på 50 pct.

De to scenarier resulterer i samlede gennemsnitsomkostninger pr. år på henholdsvis 46,6 mio. kr. og 70 mio. kr.

6.3 Samfundsøkonomisk effekt på kort sigt

De samfundsøkonomiske effekter af eksportfremstød på kort sigt afhænger af to forhold:

For *det første* om virksomheder, som deltager i eksportfremstød, realiserer øget eksport og beskæftigelse som følge af deres deltagelse i fremstød.

For *det andet* afhænger effekten på kort sigt af, om der er ledige ressourcer i økonomien. Er der fuld kapacitetsudnyttelse, vil stigende beskæftigelse i deltagervirksomhederne medføre, at der sker en fortrængning af aktivitet af tilsvarende omfang i andre dele af økonomien, jf. figur 6.1.

Effekter blandt virksomheder, der har deltaget i erhvervsfremstød

Vi belyser effekterne i de deltagende virksomheder ved hjælp af en registerbaseret kontrolgruppemåling. Den registerbaserede analyse sammenligner udviklingen i hhv. eksport og beskæftigelse for virksomheder, der har deltaget i erhvervsfremstød, med en kontrolgruppe af virksomheder, der ikke har deltaget i fælles eksportfremstød, men i øvrigt ligner deltagerne med hensyn til størrelse, branche, eksport, geografisk placering og historisk vækst i årene op til erhvervsfremstødet.

Effektmålingerne er opgjort som et vægtet gennemsnit af resultaterne fra deltagere i erhvervsfremstød i hhv. 2017, 2018, 2019 og 2022. Som nævnt indgår årene 2020-21 ikke i cost-benefit-analysen, da erhvervsfremstødene i disse år blev gennemført virtuelt som konsekvens af covid-19.

Figur 6.2 viser udviklingen i eksporten for hhv. brugervirksomhederne og en matchende kontrol-

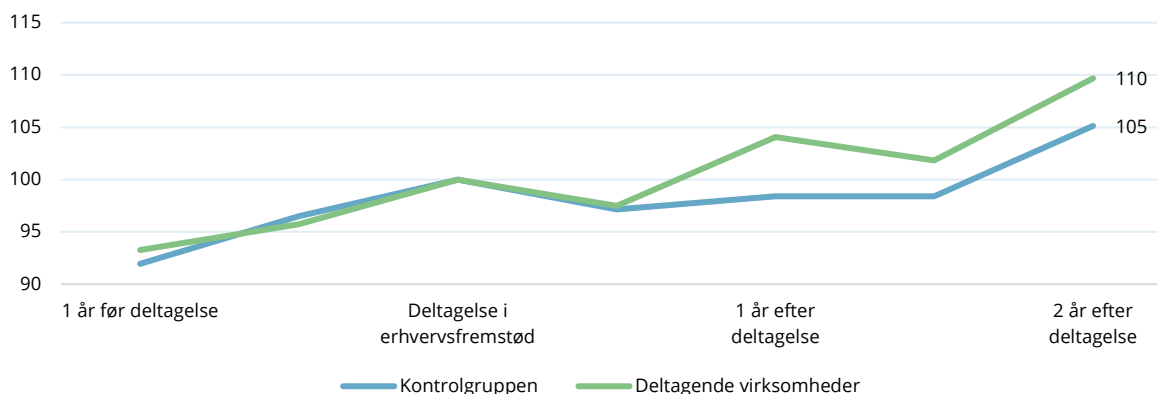
⁷ Se Finansministeriets vejledning i samfundsøkonomiske konsekvensvurderinger: https://fm.dk/media/m5bp2ead/vejledning-i-samfundsøkonomiske-konsekvensvurderinger-juni-2023_web-a.pdf

⁸ Se Finansministeriets rapport for opdatering af Skatteforvridningsfaktoren: <https://dors.dk/files/media/FM%20Skatteforvridningsfaktoren.pdf>

gruppe i året op til erhvervsfremstødet og to år efter. Eksporten er indekseret til 100 i året for delta-

gelse både for gruppen af deltagende virksomheder og for kontrolgruppen.

Figur 6.2 Effekt på eksport ved deltagelse i erhvervsfremstød (år for deltagelse i fremstød=100)

Kilde: IRIS Groups beregning på baggrund af effektberegninger blandt virksomheder, der har deltaget i et erhvervsfremstød.

Note: Udviklingen er baseret på et vægtet gennemsnit for de fire år (2017, 2018, 2019 og 2022)

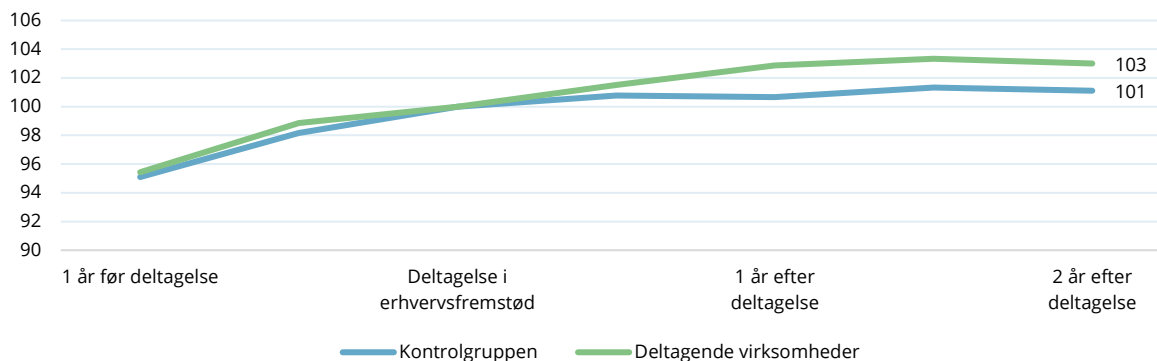
Effektmålingen viser, at erhvervsfremstødene har positive effekter på eksportudviklingen. To år efter erhvervsfremstødet er eksporten blandt deltager-virksomhederne vokset ca. fem procent mere end i kontrolgruppen.

Det underbygger billedet af, at erhvervsfremstødene giver en styrket forståelse for udenlandske markeder, netværk og konkrete kontakter til po-

tentielle kunder, som virksomhederne kan omsætte til styrket eksport.

Figur 6.3 viser på tilsvarende vis udviklingen i beskæftigelsen i gruppen af brugervirksomheder og en kontrolgruppe af sammenlignelige virksomheder. Det fremgår, at gruppen af virksomheder, der har deltaget i erhvervsfremstød, har oplevet højere beskæftigelsesvækst end kontrolgruppen.

Figur 6.3 Effekt på beskæftigelse ved deltagelse i erhvervsfremstød (år for deltagelse i fremstød=100)

Kilde: IRIS Groups beregning på baggrund af effektberegninger blandt virksomheder, der har deltaget i et erhvervsfremstød.

Note: Udviklingen er baseret på et vægtet gennemsnit for de fire år (2017, 2018, 2019 og 2022)

To år efter deltagelse i erhvervsfremstød har deltagervirksomhederne realiseret en mervækst i beskæftigelsen på ca. to procentpoint i forhold til kontrolgruppen.

Den samlede effekt blandt alle de virksomheder, der deltog i erhvervsfremstød i de fire år, svarer til en direkte beskæftigelseseffekt på i alt 229 fuldtidsårsværk.

Spørgsmålet er, om der har været en gevinst for samfundet. Det afhænger af, om der i perioden har været ledige ressourcer, og eksportfremstødene således har skabt en reel merbeskæftigelse, eller om der var fuld kapacitetsudnyttelse, så jobskabelsen blandt deltagervirksomheder er blevet modsvaret af en jobtilbagegang i andre dele af økonomien.

Det er evaluators vurdering, at dansk økonomi i de pågældende år har bevæget sig tæt på kapacitetsgrænsen (jf. DØRS 2024⁹).

Derfor er det rimeligt at antage, at den direkte beskæftigelseseffekt og fortrængningstab er af samme størrelsesorden.

I cost-benefit-analysen (se afsnit 6.6) antager vi derfor, at den beskæftigelsesmæssige fremgang i deltagervirksomheder bliver udlignet af en tilsvarende tilbagegang i andre virksomheder og at den samfundsøkonomiske effekt på kort sigt bliver nul.

6.4 Samfundsøkonomiske gevinster på lang sigt

På lang sigt antages altid fuld kapacitetsudnyttelse i økonomien. Effekterne på lang sigt består således alene af de produktivetsforbedringer, som eksportfremstødene bidrager til at skabe.

Som illustreret i figur 6.1 kan eksportfremstød bidrage til produktivetsgevinster ad to forskellige veje.

Den første handler om, at deltagervirksomhederne opnår en produktivetsgevinst som følge af deres eksportaktiviteter. Denne effekt kan tilskrives "*learning-by-exporting*".

Boks 6.2 Learning by exporting

Denne produktivetsgevinst knytter sig til, at de deltagende virksomheder øger deres produktivitet som følge af, at de bliver udsat for større international konkurrence og tilegner sig ny viden fra de udenlandske markeder (*learning by exporting*). Øget eksport kan også give stordriftsfordele og bidrage til at sikre en bedre udnyttelse af virksomhedernes produktionskapacitet og derigennem løfte virksomhedens produktivitet.

Den anden produktivetsgevinst vedrører en omallokerings effekt, som beskrevet nærmere i boksen nedenfor.

Boks 6.3 Omallokerings effekten

Den anden produktivetsgevinst opstår gennem en omallokering af ressourcer fra virksomheder med gennemsnitlig produktivitet til virksomheder med højere produktivitet. Virksomheder, der har deltaget i erhvervsfremstød, er kendetegnet ved en produktivitet over gennemsnittet. En øget jobskabelse blandt disse virksomheder vil derfor flytte ressourcer mod relativt mere højproduktive sektorer, hvilket samlet set medfører en samfundsøkonomisk gevinst.

Kvantificering af produktivetsgevinster på lang sigt

Produktivetsgevinsterne vil først vise sig på længere sigt. I denne analyse antager vi, at produktivetsgevinsterne slår igennem to år efter fremstødet. Rationalet er, at det tager et par år, før lear-

⁹ Dansk Økonomi forår 2024: <https://dors.dk/files/media/WEB%201078473%20Dansk%20%C3%98konomi.pdf>

ning-by-exporting-effekten opnås i virksomheden, og omallokeringen af beskæftigelse er indtrådt.

Endvidere opgør vi produktivitetsgevinsterne for en begrænset periode på tre år. Rationalet er, at effekter længere ude i fremtiden vurderes at være usikre, da de kan påvirkes af mange andre samfundsøkonomiske forhold. Derfor indgår kun effekter i perioden op til fem år efter deltagelse.

Kvantificering af de langsigtede produktivitetsgevinster sker i to trin. *Første trin* består i at estimere værdien af de produktivetsforbedringer, som er knyttet til learning-by-exporting. *Andet trin* består i at opgøre værdien af den produktivetsfremgang, der er knyttet til en omallokering af ressourcer.

Learning-by-exporting-effekten

I litteraturen er der betydelig diskussion om størrelsen af learning-by-exporting-effekten på produktiviteten. Et omfattende litteraturreview af Martins & Yang¹⁰ viser, at virksomheder i Nordeuropa i flere studier opnår en årlig produktivetsstigning på omkring 1–5 pct. relateret til learning-by-exporting.

Vi har i denne analyse valgt at anvende et konservativt skøn for effekten af learning-by-exporting, hvor der tages afsæt i en årlig produktivetsforøgelse på 1 pct.

Effektmålingen af de deltagende virksomheder viser, at virksomhederne samlet set har opnået en værditilvækst på 13,1 mia. kr. En produktivetsfremgang på 1 pct. fra learning-by-exporting svarer dermed til en samlet produktivetsgevinst på 131 mio. kr.

Martins og Yang finder learning-by-exporting-effekter for virksomheder, der indtræder på nye markeder, mens virksomheder med eksisterende eksportaktiviteter ikke tilsvarende oplever tilsvarende produktivetsgevinster.

Udregningen af produktivetsgevinsten baserer sig derfor på virksomheder, der ikke har direkte eksport på det pågældende marked i forvejen. De

fleste virksomheder, der deltager i erhvervsfremstødene, har allerede aktiviteter på det pågældende marked.

Det er omkring 49 pct. af virksomhederne, der deltager i erhvervsfremstød, som ikke har direkte eksport på det pågældende marked på deltagelsestidspunktet, jf. figur 3.2.

Når der tages højde for dette, reduceres den samlede produktivetsfremgang fra *learning-by-exporting* til ca. 6,4 mia. kr., hvilket svarer til en årlig mer værdi på ca. 64,1 mio. kr. i faste 2025-priser for en gennemsnitlig brugerårgang.

Ved cost-benefit-analyser anbefaler Finansministeriet, at værdien af fremtidige gevinster tilbagediskonteres med en diskonteringsfaktor på 3,5 pct. Tilbagediskontering anvendes for at omregne fremtidige gevinster til nutidsværdi, da gevinster, der realiseres senere, generelt tillægges lavere værdi end gevinster, der opnås i dag.

Opgjort for en periode på tre år og tilbagediskonteret svarer det til, at en gennemsnitlig brugerårgang skaber en samfundsøkonomisk gevinst på ca. 167,6 mio. kr. i 2025 priser som følge af *learning-by-exporting*.

Omallokering af ressourcer

Andet trin består i at estimere den produktivetsgevinst, der opstår som følge af en omallokering af beskæftigelse fra virksomheder med relativt lave produktivitet til virksomheder med højere produktivitet.

Når jobskabelsen i højere grad finder sted i mere produktive virksomheder, flyttes arbejdskraften mod aktiviteter med en højere værdiskabelse pr. beskæftiget, hvilket samlet set giver en samfundsøkonomisk gevinst.

Den registerbaserede analyse viser, at en gennemsnitlig brugerårgang opnår en samlet merbeskæftigelse på 229 fuldtidsårsværk sammenlignet med en tilsvarende kontrolgruppe (figur 6.3).

¹⁰ The impact of exporting on firm productivity: a meta-analysis of the learning-by-exporting hypothesis, Martins & Yang (2009).

I beregningen antages det, at den observerede merbeskæftigelse på 229 fuldtidsårsværk afspejler en omallokering af arbejdskraft fra mindre produktive virksomheder til mere produktive virksomheder.

Konkret antages det, at disse fuldtidsbeskæftigede alternativt ville have været beskæftiget i virksomheder med en gennemsnitlig årlig værdiskabelse pr. fuldtidsansat på 1,1 mio. kr., svarende til gennemsnittet for industrien som helhed.

Som følge af erhvervsfremstødene og den efterfølgende jobskabelse i deltagerkredsen antages de samme fuldtidsårsværk i stedet at blive beskæftiget i deltagervirksomhederne, hvor den gennemsnitlige årlige værdiskabelse pr. fuldtidsansat er 1,4 mio. kr.

Forskellen mellem disse to niveauer for værdiskabelse pr. beskæftiget udgør den samfundsøkonomiske produktivitetsgevinst ved omallokeringen.

Denne forskel i værdiskabelse svarer til en årlig produktivitetsgevinst på 0,3 mio. kr. pr. omallokeret fuldtidsårsværk. Samlet giver det en årlig omallokeringsgevinst på 55,9 mio. kr. for en gennemsnitlig brugerårgang.

Gevinsten opgøres over en periode på tre år og tilbagediskonteres med Finansministeriets anbefalede diskonteringsfaktor. Samlet set svarer det til en nutidsværdi af omallokeringsgevinsten på 146,3 mio. kr. for en gennemsnitlig brugerårgang.

Samlede produktivitetsgevinster

Når de to beregnede produktivitetsgevinster sammenlægges, udgør den samlede samfundsøkonomiske produktivitetsgevinst 313,9 mio. kr. for en gennemsnitlig brugerårgang. Gevinsten består af en direkte produktivitetsgevinst på 167,6 mio. kr. samt en omallokeringsgevinst på 146,3 mio. kr.

6.5 Afledte effekter

De offentligt støttede erhvervsfremstød kan også have en række andre afledte samfundsøkonomiske effekter.

Deltagelse i erhvervsfremstød kan bl.a. resultere i øget efterspørgsel blandt deltagervirksomhedernes danske underleverandørvirksomheder. Tidligere analyser (bl.a. Munch 2025¹¹) indikerer, at gruppen af SMV'er typisk har mere nationalt forankrede værdikæder, og der kan således være en multiplikatoreffekt, hvor øget eksport blandt deltagervirksomhedernes også gavner andre dele af dansk erhvervsliv.

En anden effekt af de fælles erhvervsfremstød kan være at styrke samfundets robusthed over for eksogene stød til økonomien. Når eksporten bliver spredt ud på flere danske virksomheder og til flere markeder i verden, bliver det danske samfund mindre eksponeret for negative stød i eksporten som følge af ændret geopolitik eller andre handelsbarrierer (fx i form af ændrede todsatser mv.) eller en faldende indenlandsk efterspørgsel. Samtidig kan erhvervsfremstødene bidrage til en styrket handelsbalance og valutaindtjening, hvilket understøtter en mere robust dansk økonomi.

Endelig kan erhvervsfremstødene på lang sigt skabe viden- og kompetencespredning, da medarbejdere blandt de deltagende virksomheder opbygger erfaringer og viden om eksportmarkeder, som de kan viderebringe til andre virksomheder ved jobskifte.

Disse effekter er vanskelige at kvantificere på en robust og entydig måde og indgår derfor ikke direkte i den gennemførte cost-benefit-analyse.

6.6 Cost-benefit-analysen

Med afsæt i de gennemsnitlige årlige omkostninger til fælles erhvervsfremstød og produktivitetsgevinsterne kan vi opstille en samlet cost-benefit-

¹¹ Jakob R. Munch, Effekter af eksportfremme for danske virksomheder, 2013-2022, februar 2025.

analyse og beregne den samfundsøkonomiske cost-benefit-faktor.

De estimerede produktivetsgevinster hviler på en række antagelser, som kan være forbundet med usikkerhed. Vi har derfor valgt at opstille to scenarier for cost-benefit-analysen: et mindre restriktivt scenarie og et meget restriktivt scenarie.

Scenarie 1 – det mindst restriktive scenarie

Vi ved fra spørgeskemaundersøgelsen (jf. kapitel 3), at der er virksomheder, som ville have deltaget i erhvervsfremstødet, selvom der ikke havde været et offentligt tilskud.

For en gennemsnitlig brugerårgang er det omkring 4 pct. af virksomhederne, der giver udtryk for, at tilskuddet ikke havde betydning for deres beslutning om at deltage. I det mindst restriktive scenarie antager vi, at produktivitetseffekterne skal reduceres med 4 pct.

Samtidig antager vi at forvriddingstabene er relativt beskedent svarende til en faktor 1, der følger Finansministeriets anbefalinger.

I dette scenarie udgør de gennemsnitlige udgifter årligt 46,6 mio. kr. og de gennemsnitlige gevinster udgør 301,3 mio. kr. ($313,9 \text{ mio. kr.} \cdot 0,96$).

Det giver en samlet cost-benefit-faktor på 5,5 svarende til, at en krone investeret i offentlig støtte til erhvervsfremstød giver et samfundsøkonomisk afkast på ca. 5,5 kr.

Scenarie 2 – det mest restriktive scenarie

I dette scenarie antager vi, at andelen af virksomheder, der ville have deltaget i erhvervsfremstød uden offentligt tilskud udgør 12 pct. svarende til andelen af virksomheder, der svarer, at det offentlige tilskud havde mindre eller ingen betydning for deres deltagelse. Samtidig antages det, at forvriddingstabene er relativt højt svarende til en faktor på 1,5 og dermed betydeligt højere, end hvad der lægges op til i Finansministeriets vejledning.

I dette scenarie udgør de gennemsnitlige udgifter årligt 69,9 mio. kr. ($46,6 \text{ mio. kr.} \cdot 1,5$) og de gennemsnitlige gevinster udgør 276,2 mio. kr. ($313,9 \text{ mio. kr.} \cdot 0,88$).

Det giver en samlet cost-benefit-faktor på 3,0 svarende til, at en krone investeret i offentlig støtte til erhvervsfremstød giver et samfundsøkonomisk afkast på 3 kr.

Dermed viser beregningerne, at det samfundsøkonomiske afkast af den offentlige støtte til erhvervsfremstød ligger i intervallet 3,0–5,5, afhængigt af de anvendte antagelser. Selv under forsigtige forudsætninger overstiger de samfundsøkonomiske gevinster klart de samlede omkostninger.

Erhvervsfremstødene fremstår således som et effektivt og samfundsøkonomisk rentabelt virkemiddel i den danske eksportfremmeindsats

Tabel 6.2. Beregnede samfundsøkonomiske gevinster i to scenarier

	Scenarie 1	Scenarie 2
Samlede produktivetsgevinster, mio. kr.	301,3	276,2
Samlede omkostninger, mio. kr.	46,6	69,9
Samfundsøkonomisk nettogevinst, mio. kr.	254,7	206,3
Faktor	5,5	3,0

Kilde: IRIS Groups beregning på baggrund af effektberegninger blandt virksomheder, der har deltaget i et erhvervsfremstød.

Note: Udgifterne er afrundede og angivet i faste 2025-priser

BILAG

Spørgeskemaundersøgelse

Spørgeskemaundersøgelsen er gennemført blandt virksomheder, der har deltaget i et erhvervsfremstød i 2022 eller 2023. I denne periode har Udenrigsministeriet medfinansieret i alt 311 erhvervsfremstød med 2.680 deltagere.

Flere virksomheder har deltaget i mere end ét erhvervsfremstød i perioden. I nogle tilfælde har forskellige medarbejdere fra samme virksomhed deltaget i forskellige fremstød. Når dette har været tilfældet, har begge medarbejdere modtaget en invitation til at deltage i spørgeskemaundersøgelsen.

Blandt deltagerne er der også en række personer, som på vegne af deres virksomhed har deltaget i flere erhvervsfremstød i perioden. De fleste af disse har deltaget i to fremstød, mens enkelte personer har deltaget i tre eller flere. Personer, der har deltaget i mere end ét erhvervsfremstød, har dog kun modtaget én invitation til spørgeskema-

undersøgelsen og er blevet bedt om at besvare den med udgangspunkt i det fremstød, de husker bedst.

Invitationen er udelukkende sendt til de kontaktpersoner, som faktisk deltog i erhvervsfremstødet, da det alene er disse personer, der kan besvare spørgeskemaet på et oplyst grundlag.

Spørgeskemaet er udsendt til i 2.680 personer ansat ved 1.665 virksomheder. Ud af denne population er 866 personer ansat ved 307 virksomheder frafaldet undersøgelsen.

De primære årsager til frafald er, at den pågældende medarbejder ikke længere er ansat i virksomheden eller at e-mailadressen var ugyldig. I en række tilfælde har én medarbejder besvaret spørgeskemaet på vegne af virksomheden, selv om virksomheden har haft flere deltagere på tværs af erhvervsfremstød, hvorefter de øvrige repræsentanter er bortfaldet.

Den endelige respondentpopulation udgør dermed 1.358 virksomheder, hvoraf 529 har besvaret spørgeskemaet. Det svarer til en samlet svarprocent på 39 pct.

Population og besvarelser for spørgeskemaundersøgelse blandt deltagere i erhvervsfremstød

Type	Antal
Udsendte spørgeskemaer (virksomheder)	1.665
Frafaldne virksomheder	307
Endelig respondentpopulation	1.358
Besvarelser (heraf 110 delvise)	529
Svarprocent	39%

For at vurdere, om besvarelserne kan betragtes som repræsentative for den samlede population, er der gennemført en frafaldsanalyse. Analysen har undersøgt, om respondenterne adskiller sig fra den samlede population af deltagere på en række baggrundsvariable såsom virksomhedsstørrelse, region, sektor og branche.

Frafaldsanalysen viser, at der ikke er systematiske forskelle mellem den samlede population af virksomheder og de virksomheder, der har besvaret spørgeskemaet. IRIS Group vurderer derfor, at besvarelserne kan betragtes som repræsentative for den samlede population af deltagere.

I analysen af rapporteres resultaterne særskilt for små og mellemstore virksomheder (SMV'er) og for store virksomheder. En SMV defineres i denne sammenhæng som en virksomhed med op til 250 ansatte.

Registerbaseret effektmåling af erhvervsfremstød

Formålet med effektmålingen er at undersøge, om virksomheder, der deltager i eksportfremstød, klarer sig bedre målt på økonomisk vækst, beskæftigelse og eksport end de ville have gjort, hvis de ikke havde deltaget.

Effektanalysen måler effekten af virksomhedernes deltagelse i erhvervsfremstød i perioden 2017-2019 og 2022, og måler effekterne 1-5 år efter med en registerbaseret analyse ved Danmarks Statistik¹². Effektmålingerne er udarbejdet med Erhvervsministeriets metode for registerbaseret effektmåling¹³.

Effektmålingen har til formål at estimere den effekt, som deltagelse i et erhvervsfremstød har haft for virksomhederne, sammenlignet med en situation, hvor de samme virksomheder ikke havde deltaget.

Derfor matcher vi de virksomheder, der har deltaget i erhvervsfremstødet med lignende virksomheder, til en kontrolgruppe, der ikke har deltaget i erhvervsfremstødene. Dermed kan vi sammenligne effekten af lignende virksomheder, der ikke har deltaget i erhvervsfremstødene.

Kontrolgruppen af virksomheder udvælges på baggrund af branche, størrelse, alder region og eksportniveau. Herudover udvælges kontrolgruppen af virksomheder også, så de matcher de deltagende virksomheder på vækst i omsætning, beskæftigelse og eksport i perioden op til deltagelse.

Behandling af grunddata

Vi har modtaget cvr-numre for alle virksomheder, der har deltaget i erhvervsfremstød i perioden 2017-2022 fra Udenrigsministeriet. Virksomheder inden for brancherne offentlig administration, undervisning og sundhed, energiforsyning samt vandforsyning og renovation medtages ikke i analysen. Desuden fjernes udenlandske virksomhedsnumre og ikke oplyste CVR-numre.

Hvis virksomhederne har deltaget i erhvervsfremstød flere gange, beholdes kun det første deltagelsesår. Virksomheder kan deltage i flere erhvervsfremstød i flere forskellige år, men vi måler kun effekten på virksomhedernes første deltagelsesår.

Den endelige population af deltagende virksomheder til registeranalysen er 1.054 virksomheder, der har deltaget i årene 2017-2019 og 2022.

¹² Deltagelse i årene 2020 og 2021 er ikke inkluderet i effektmålingen, da erhvervsfremstødene i disse år foregik virtuelt

¹³ Erhvervsstyrelsen (2023) "Registerbaseret effektmåling af SMV:Digital"

IRIS GROUP

CHRISTIANS BRYGGE 28, 1. SAL | DK-1559 KØBENHAVN V
IRISGROUP@IRISGROUP.DK | WWW.IRISGROUP.DK